

SÖKANDE

SCA Graphic Sundsvall Aktiebolag, 556093-6733
Box 846
851 23 Sundsvall

Ombud: [REDACTED]
Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB
Kungsgatan 44
111 35 Stockholm

Ombud: [REDACTED]
Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB
Kungsgatan 44
111 35 Stockholm

SAKEN

Tillstånd till fortsatt och ändrad produktion vid SCA Ortviken, Sundsvalls kommun.

Avrinningsområde: 40/41 N: 6920154 E: 621941 (SWEREF 99)
Anläggnings-ID: 21459

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen slutför den specifika miljöbedömningen och godkänner miljökonsekvensbeskrivningen samt meddelar SCA Graphic Sundsvall Aktiebolag tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och ändrad verksamhet vid SCA Ortviken, Sundsvalls kommun, innefattande

- a. produktion av totalt högst 650 000 ton mekanisk massa per år,
- b. mottagning, behandling och utsläpp av processavloppsvatten från återvinning av textilfiber,
- c. hamnverksamhet, samt
- d. uppförande och drift av anläggningar för den samlade verksamheten.

Verkställighet

Tillståndet får tas i anspråk även om det inte har vunnit laga kraft.

Igångsättningstid

Igångsättningstiden bestäms till tio år från det att denna deldom har vunnit laga kraft.

Uppskjutna frågor – utredningsföreskrifter

Med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken skjuter mark- och miljödomstolen upp fastställandet av slutliga villkor avseende utsläpp av till vatten samt buller under en provotid.

Mark- och miljödomstolen föreskriver att SCA Graphic Sundsvall Aktiebolag (Bolaget) i samråd med tillsynsmyndigheten ska genomföra följande utredningar m.m.

- U1. Bolaget ska innan steg 1 av den ändrade produktionen av mekanisk massa (CTMP) tas i drift tillse att avloppsvatten från den ändrade massalinjen kan behandlas i en mikroflotationsanläggning eller annat likvärdigt reningssteg. Därefter ska Bolaget utreda behovet av att uppgradera det biologiska försteget i den biologiska reningsanläggningen samt att vidta ytterligare åtgärder för att öka COD-reduktionen i den luftade dammen, efter-sedimenteringen och därtill kopplad slamhantering.

Utredningen ska även omfatta frågan om hur processavloppsvatten från återvinning av textilfiber kan renas så effektivt som möjligt i syfte att minimera utsläppen till vatten samt vilka halter och mängder av TOC, COD, suspenderade ämnen, kväve, fosfor, metaller, klorföreningar och andra ämnen som förekommer i det samlade avloppsvattnet före och efter rening.

När driften i den ändrade massalinjen är stabil ska Bolaget utföra en förnyad kemisk-biologisk karaktärisering av utgående avloppsvatten och en fiskeri-biologisk undersökning.

Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor och en förnyad konsekvensbedömning av de samlade utsläppen från tillståndsgiven verksamhet samt en redogörelse för genomförda samråd under prövotiden ska ges in till mark- och miljödomstolen senast vid den av följande tidpunkter som inträffar först.

- Tre år från det att den ändrade massalinjen har tagits i drift.
- Fyra år från det att mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning har påbörjats.

U2. Bolaget ska utreda vilka bullerdämpande åtgärder som krävs för att verksamheten inte ska ge upphov till en högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

- dels nivån 47 dB(A) dels nivån 45 dB(A) nattetid (kl. 22 - 06)
- 50 dB(A) kvällstid (kl. 18 - 22) samt lördagar, söndagar och helgdagar (kl. 06 - 18).

Resultatet av utredningen jämte kostnader för olika åtgärder samt förslag till slutliga villkor, ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år från det att den ändrade massalinjen tagits i drift.

Provisoriska föreskrifter

Under prövotiden och till dess mark- och miljödomstolen bestämmer annat gäller följande provisoriska föreskrifter.

- P1. Innehållet av COD, suspenderade ämnen, kväve och fosfor i behandlat processavloppsvatten får under prövotiden som riktvärde* och årsmedelvärde uppgå till högst följande.

Parameter	Steg 1	Steg 2	
Syreförbrukande ämnen (COD)	19 ton/dygn	26 ton/dygn	
Suspenderade ämnen	1,0 ton/dygn	1,0 ton/dygn	
Kväve	240 kg/dygn	300 kg/dygn	
Fosfor	10 kg/dygn	13 kg/dygn	
Klorat	20 ton/år	20 ton/år ¹	30 ton/år ²

¹Om endast CTMP-produktionen ökar enligt steg 2

²Om CTMP-produktionen ökar enligt steg 2 och Renewcell ökar sin återvinning av textilavfall upp till 140 000 ton per år.

- P2. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

50 dB(A) nattetid (kl. 22 - 06) och

55 dB(A) övrig tid.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) får inte utföras nattetid (kl. 22 - 06).

- P3. Bolaget ska anmäla till mark- och miljödomstolen och tillsynsmyndigheten när den ändrade massalinjen har tagits i drift samt när mottagandet av avloppsvatten från textihanteringen påbörjas.

---

* Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför en skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas.

Slutliga villkor

Allmänt

1. Verksamheten ska utformas och bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Bolaget har uppgett eller åtagit sig i målet.

Utsläpp till luft

2. Verksamheten ska bedrivas så att för omgivningen besvärande damning inte uppkommer. Om sådan damning skulle uppkomma ska Bolaget vidta effektiva motåtgärder.
3. Utsläppet till luft av kväveoxider (NO och NO₂ räknat som NO₂) från bibränslepannorna får som årsmedelvärde uppgå till högst 80 mg/MJ.
4. Stoffhalten i utgående rökgaser från bibränslepannorna får som årsmedelvärde uppgå till högst 35 mg/m³ ntg vid 6 procents syrgashalt.

Utsläpp till vatten

5. Bolaget ska så långt produktkvaliteten och andra omständigheter medger begränsa användningen av komplexbildare.

Restprodukter och kemikalier

6. Aska och slagg från förbränning ska om möjligt nyttiggöras. Mellanlagring får ske på iordningställda ytor inom anläggningen.
7. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten och räddningstjänsten vidta förebyggande åtgärder så att Bolaget vid eventuella tillbud och olyckor kan begränsa och avhjälpa spridning av brand och kemikalier. Åtgärderna ska utgå från de risker som finns vid anläggningen och den kommunala räddningstjänstens förmåga.

Transporter

8. Bolaget ska medverka i av väghållaren initierade projekt för bullerdämpning längs Tunabäcksvägen. I första hand ska medverkan inrikta sig på bullerdämpande åtgärder på transportfordon som trafikerar Tunabäcksvägen. Bolaget ska sträva efter att effektivisera sin logistik genom hög lastfyllnadsgrad, samlastning samt returlaster och ekonomiskt körsätt.

Energi

9. Anläggningen ska drivas och nya anläggningsdelar utformas med hög energieffektivitet. Åtgärder ska i skälig utsträckning successivt vidtas för att effektivisera och hushålla med energi och för att minimera användningen av icke förnyelsebara bränslen.

Bolaget ska senast fyra år efter det att den ändrade massalinjen har tagits i drift, dock senast fem år efter att tillståndet har tagits i anspråk, ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas planerade energihushållningsåtgärder och arbete med bränsleval och elgenerering samt resultatet av genomförda åtgärder. Bolaget ska även redovisa vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, åtgärdernas effekter och kostnader, vilka åtgärder Bolaget avser att vidta och motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga. Planen ska därefter revideras fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Hamnverksamhet

10. Vid lastning och lossning av eldningsolja och andra liknande vätskor i hamnverksamheten ska skyddslänsar finnas i sådan beredskap att risken för spridning i vattenområdet vid eventuella spill minimeras. Adsorptionsmedel ska finnas tillgängligt vid lastning och lossning av flytande gods.

Kontroll

11. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som möjliggör bedömning av om villkoren följs. I programmet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Återställning

12. Bolaget ska i god tid innan verksamheten upphör till tillsynsmyndigheten redovisa en plan för avhjälpande av eventuella miljöskador och andra återställningsåtgärder. I planen ska anges hur mark- och vattenområden, grundvatten, byggnader och anläggningar ska undersökas med avseende på förekomst av föroreningskador från verksamheten samt hur riskbedömning ska utföras. Undersökningar och eventuella åtgärder ska planeras och genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Bolaget ska även anmäla avslutande av del av verksamheten till tillsynsmyndigheten. Myndigheten får därvid vid behov begära att Bolaget ger in en plan för avhjälpande m.m. enligt ovan.

Bemyndiganden

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att föreskriva närmare villkor i följande avseenden.

- a) Hantering av dagvatten.
- b) Hantering av avfall inom anläggningen.
- c) Åtgärder för att begränsa användningen samt hantering och utsläpp av komplexbildare.
- d) Kontroll av verksamheten
- e) Invallning, diken eller andra åtgärder för att förhindra utlakning av kemiska ämnen till recipienten.

- f) Genomförande av energihushållningsåtgärder, framtagna inom ramen för energihushållningsplan enligt villkor 9, samt tidsramar för genomförandet.
-

Innehåll

SAKEN.....	1
DOMSLUT	1
Verkställighet	2
Igångsättningstid.....	2
Uppskjutna frågor – utredningsföreskrifter	2
Provisoriska föreskrifter	3
Slutliga villkor	5
BAKGRUND.....	10
Tillåtlighet och tillstånd till vissa byggnadsarbeten.....	11
Tidigare beslut	11
Övrigt	11
YRKANDEN, FÖRSLAG TILL VILLKOR M.M.....	12
Yrkanden	12
Villkorsförslag m.m.	13
BOLAGETS ANSÖKAN.....	18
Justering av talan	18
Ortviken med omgivningar	19
Planfrågor.....	20
Uppdaterad verksamhetsbeskrivning – ansökt verksamhet.....	20
Miljöpåverkan m.m.	23
INKOMNA YTTRANDEN.....	31
Naturvårdsverket.....	31
Länsstyrelsen	43
Trafikverket	49
Miljönämnden Sundvalls kommun	49
Medelpads Räddningstjänstförbund.....	51
BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDEN	52
Tillåtlighet	52
Villkorsfrågor, utsläpp till vatten.....	52
DOMSKÄL.....	62
Miljökonsekvensbeskrivning.....	62
Tillåtlighet	63
Verkställighetsförordnande	65
Villkorsfrågor	65

BAKGRUND

Bolaget har i december 2019 ansökt om tillstånd enligt miljöbalken till verksamhet vid SCA Ortviken innefattande en produktion av totalt högst 850 000 ton färdiga produkter (papper och avsalumassa) per år baserad på en massaproduktion om 750 000 ton per år. Tillståndsyrkandet tog initialt höjd för två alternativa produktions-scenarier. I alternativ 1 utgjordes 850 000 ton färdiga produkter av ca 550 000 ton papper och 300 000 ton avsalumassa med en total massaproduktion om högst 750 000 ton per år innefattande både TMP- och CTMP-massa. I alternativ 2 skulle CTMP-investeringen inte genomföras, vilket skulle innebära att hela volymen färdiga produkter skulle utgöras av papper.

Under hösten 2020 beslutade Bolaget att upphöra med tryckpappersproduktionen samt att genomföra investeringar för att möjliggöra produktion av CTMP-massa vid SCA Ortviken. Detta kommunicerades till mark- och miljödomstolen i yttrande 2020-09-02. I samband därmed frånfölls alternativ 2.

Efter det att ansökan kungjordes har Bolaget tecknat ett avtal med företaget Re:NewCell AB (RNC) med innebörden att RNC ska etablera textilåtervinnings-verksamhet vid SCA Ortviken. RNC:s verksamhet kommer att bedrivas i de lokaler där pappersmaskinen PM5 är belägen. RNC kommer att köpa ånga, vattenrenings-tjänster och vissa andra tjänster av Bolaget men kommer att bedriva sin verksamhet självständigt i förhållande till Bolagets verksamhet. RNC har ansökt om tillstånd enligt miljöbalken hos Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Väster-norrlands län. Bolaget har till tillsynsmyndigheten anmält sin avsikt att ta emot och behandla RNC:s processavloppsvatten samt att förse RNC med bl.a. energi och vissa kemikalier. Tillsynsmyndigheten accepterade inte Bolagets anmälan utan har genom beslut 2021-01-27 förelagt Bolaget ansöka om tillstånd till mottagande, behandling och utsläpp av avloppsvatten från RNC:s verksamhet. Bolaget har därför justerat sitt yrkande i denna ansökan med innebörden att ansökan även omfattar tillstånd att ta emot, behandla och släppa ut processavloppsvatten från återvinning av textilfibrer.

Tillåtlighet och tillstånd till vissa byggnadsarbeten

I det nu aktuella målet meddelade mark- och miljödomstolen en s.k. byggnadsdom, genom deldom den 3 juli 2020. Med stöd av 22 kap. 26 § första och andra stycket miljöbalken avgjordes frågan om tillåtlighet för den ansökta verksamheten. Mark- och miljödomstolen lämnade också tillstånd att vid Bolagets anläggningar i Ortvikén utföra följande åtgärder:

- uppföra ny byggnad för torkning, emballering och utlastning av CTMP
- uppföra nya silos för lagring av flis, samt
- ombyggnad av befintlig TMP-fabrik,

allt inklusive grundläggning och nödvändiga schaktningsarbeten för nya produktionslokaler och installation av avlopp, elektricitet, vatten, värme m.m. men exklusive reningsanordningar eller utformning av processteknik som kan påverka den slutliga prövningen.

Tidigare beslut

Det nu gällande tillståndet för Bolagets verksamhet vid SCA Ortvikén meddelades av dåvarande miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt genom deldom 2005-01-27, mål M 3058-04, och omfattar dels en produktion uppgående till 1 300 000 ton papper per år, dels en produktion av 720 000 ton TMP-massa per år, dels hamnverksamhet, dels uppförande och drift av anläggningar för den samlade verksamheten.

För tillståndet gäller villkor, prøvotidsförordnanden, provisoriska föreskrifter och bemyndiganden.

Övrigt

Uttag av process- och kylvatten sker från Indalsälven enligt dom vid Mellanbygdens vattendomstol. (Dom 1953-04-07, mål Ans. D 43/1952).

Bolaget har även utfört utfyllnad i vatten enligt dom vid Vattendomstolens vid Östersunds tingsrätt. (Dom 1994-05-27, VA 20/93). Tillstånd till ytterligare en utfyllnad har meddelats genom dom vid dåvarande Miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt. (Dom 2004-07-15, mål M 3025-04). Tillståndet har emellertid inte tagits i anspråk.

YRKANDEN, FÖRSLAG TILL VILLKOR M.M.

Efter skriftväxling och vid huvudförhandling har Bolaget preciserat sina yrkanden och förslag till villkor enligt följande.

Yrkanden

- 1) Bolaget ansöker om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och ändrad verksamhet vid SCA Ortviken, Sundsvalls kommun, innefattande
  - a. produktion av totalt högst 650 000 ton mekanisk massa per år,
  - b. mottagning, behandling och utsläpp av processavloppsvatten från återvinning av textilfiber,
  - c. hamnverksamhet, samt
  - d. uppförande och drift av anläggningar för den samlade verksamheten.

- 2) Bolaget yrkar vidare
  - a. att igångsättningstiden bestäms till tio år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft,
  - b. att mark- och miljödomstolen förordnar att blivande tillstånd får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande),
  - c. att slutliga villkor och prövotidsförordnanden m.m. föreskrivs i enlighet med de förslag som redovisas nedan, samt
  - d. att den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) godkänns.

Villkorsförslag m.m.

Prövotidsförfarande

Bolaget föreslår att mark- och miljödomstolen skjuter upp avgörandet av slutliga villkor för utsläpp till vatten och buller samt åtar sig att i samråd med tillsynsmyndigheten vidta åtgärder och utföra utredningar enligt följande.

- U1. Bolaget ska innan steg 1 av den ändrade produktionen av mekanisk massa (CTMP) tas i drift tillse att avloppsvatten från den ändrade massalinjen kan behandlas i en mikroflotationsanläggning eller annat likvärdigt reningssteg. Därefter ska Bolaget utreda behovet av att uppgradera det biologiska försteget i den biologiska reningsanläggningen samt att vidta ytterligare åtgärder för att öka COD-reduktionen i den luftade dammen, eftersedimenteringen och därtill kopplad slamhantering.

Utredningen ska även omfatta frågan om hur processavloppsvatten från återvinning av textilfiber kan renas så effektivt som möjligt i syfte att minimera utsläppen till vatten samt vilka halter och mängder av TOC, COD, suspenderade ämnen, kväve, fosfor, metaller, klorföreningar och andra parametrar som förekommer i det samlade avloppsvattnet före och efter rening.

När driften i den ändrade massalinjen är stabil ska Bolaget utföra en förnyad kemisk-biologisk karaktärisering av utgående avloppsvatten och en fiskeribiologisk undersökning.

Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor och en förnyad konsekvensbedömning av de samlade utsläppen från tillståndsgiven verksamhet samt en redogörelse för genomförda samråd under prövotiden ska ges in till mark- och miljödomstolen senast vid den av följande tidpunkter som inträffar först.

- Tre år från det att den ändrade massalinjen har tagits i drift.
- Fyra år från det att mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning har påbörjats.

- U2. Bolaget ska utreda vilka bullerdämpande åtgärder som krävs för att verksamheten inte ska ge upphov till en högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än
- dels nivån 47 dB(A) dels nivån 45 dB(A) nattetid (kl. 22-06)
  - 50 dB(A) på kvällstid (18-22) samt lör-, sön- och helgdag (06-18).

Resultatet av utredningen jämte kostnader för olika åtgärder samt förslag till slutliga villkor, ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år från det att den ändrade massalinjen tagits i drift.

Provisoriska föreskrifter

Under provotiden och till dess mark- och miljödomstolen bestämmer annat föreslår Bolaget att följande provisoriska föreskrifter ska gälla.

- P4. Innehållet av COD, suspenderade ämnen, kväve och fosfor i behandlat processavloppsvatten får under provotiden som riktvärde* och årsmedelvärde uppgå till högst följande.

Parameter	Steg 1	Steg 2	
Syreförbrukande ämnen (COD)	19 ton/dygn	26 ton/dygn	
Suspenderade ämnen	1,0 ton/dygn	1,0 ton/dygn	
Kväve	240 kg/dygn	300 kg/dygn	
Fosfor	10 kg/dygn	13 kg/dygn	
Klorat	20 ton/år	20 ton/år ¹	30 ton/år ²

¹ Om endast CTMP-produktionen ökar enligt steg 2

² Om CTMP-produktionen ökar enligt steg 2 och RNC ökar sin återvinning av textilavfall upp till 140 000 ton per år

---

* Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför en skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas.

P5. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

50 dB(A) nattetid (kl. 22-06) och

55 dB(A) övrig tid.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) får inte utföras nattetid (kl. 22.00-06.00).

P6. Bolaget ska anmäla till mark- och miljödomstolen och tillsynsmyndigheten när den ändrade massalinjen har tagits i drift.

Slutliga villkor

Utöver vad som gäller enligt förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar och industriutsläppsförordningen (2013:250) föreslår Bolaget att följande slutliga villkor föreskrivs för verksamheten.

Allmänt

6. Verksamheten ska utformas och bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Bolaget har uppgett eller åtagit sig i målet.

Utsläpp till luft

7. Verksamheten ska bedrivas så att för omgivningen besvärande damning inte uppkommer. Om sådan damning skulle uppkomma ska Bolaget vidta effektiva motåtgärder.
8. Utsläppet till luft av kväveoxider (NO och NO₂ räknat som NO₂) från bibränslepannorna får som årsmedelvärde uppgå till högst 80 mg/MJ.

9. Stofthalten i utgående rökgaser från biobränslepannorna får som årsmedelvärde uppgå till högst 35 mg/m³ ntg vid 6 procents syrgashalt.

Utsläpp till vatten

10. Bolaget ska så långt produktkvaliteten och andra omständigheter medger begränsa användningen av komplexbildare.

Restprodukter och kemikalier

13. Aska och slagg från förbränning ska om möjligt nyttiggöras. Mellanlagring får ske på iordningställda ytor inom anläggningen.
14. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten och räddningstjänsten vidta förebyggande åtgärder så att Bolaget vid eventuella tillbud och olyckor kan begränsa och avhjälpa spridning av brand och kemikalier. Åtgärderna ska utgå från de risker som finns vid anläggningen och den kommunala räddningstjänstens förmåga.

Transporter

15. Bolaget ska medverka i av väghållaren initierade projekt för bullerdämpning längs Tunabäcksvägen. I första hand ska medverkan inrikta sig på bullerdämpande åtgärder på transportfordon som trafikerar Tunabäcksvägen. Bolaget ska sträva efter att effektivisera sin logistik genom hög lastfyllnadsgrad, samlastning samt returlaster och ekonomiskt körsätt.

Energi

16. Anläggningen ska drivas och nya anläggningsdelar utformas med hög energieffektivitet. Åtgärder ska i skäligen utsträckning successivt vidtas för att effektivisera och hushålla med energi.

Bolaget ska senast fyra år efter det att den ändrade massalinjen har tagits i drift, dock senast fem år efter att tillståndet har tagits i anspråk, ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas

planerade energihushållningsåtgärder och arbete med bränsleval och elgenerering samt resultatet av genomförda åtgärder. Bolaget ska även redovisa vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, åtgärdernas effekter och kostnader, vilka åtgärder Bolaget avser att vidta och motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga. Planen ska därefter revideras fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Hamnverksamhet

17. Vid lastning och lossning av eldningsolja och andra liknande vätskor i hamnverksamheten ska skyddslänsar finnas i sådan beredskap att risken för spridning i vattenområdet vid eventuella spill minimeras. Adsorptionsmedel ska finnas tillgängligt vid lastning och lossning av flytande gods.

Kontroll

18. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som möjliggör bedömning av om villkoren följs. I programmet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Återställning

19. Bolaget ska i god tid innan verksamheten upphör till tillsynsmyndigheten redovisa en plan för avhjälpande av eventuella miljöskador och andra återställningsåtgärder. I planen ska anges hur mark- och vattenområden, grundvatten, byggnader och anläggningar ska undersökas med avseende på förekomst av föroreningskador från verksamheten samt hur riskbedömning ska utföras. Undersökningar och eventuella åtgärder ska planeras och genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Bolaget ska även anmäla avslutande av del av verksamheten till tillsynsmyndigheten. Myndigheten får därvid vid behov begära att Bolaget ger in en plan för avhjälpande m.m. enligt ovan.

Bemyndiganden

Bolaget föreslår vidare att mark- och miljödomstolen med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåter åt tillsynsmyndigheten att föreskriva närmare villkor i följande avseenden.

- a) Hantering av dagvatten.
- b) Hantering av avfall inom anläggningen.
- c) Åtgärder för att begränsa användningen samt hantering och utsläpp av komplexbildare.
- d) Kontroll av verksamheten
- e) Invallning, diken eller andra åtgärder för att förhindra utlakning av kemiska ämnen till recipienten.

Bolaget vidhåller att det inte är nödvändigt att koppla ett bemyndigande till villkor 9. I andra hand föreslår Bolaget bemyndigandet utformas enligt följande:

"Skäliga villkor om vilka åtgärder, framtagna inom ramen för energihushållningsplanen enligt villkor 9, som ska genomföras."

BOLAGETS ANSÖKAN

SCA-koncernen är en tillverkare av skogsindustriprodukter, som är indelad i fem affärsområden: Skog, Trä, Massa, Papper och Förnybar energi. Inom koncernen finns även "R&D Centre" som bedriver forskning och utveckling i nära samarbete med Mittuniversitetet. Verksamheten vid SCA Ortvikén ingår i affärsområdet Papper. I affärsområdet ingår även pappersbruken SCA Munksund och SCA Obbola.

Justering av talan

Som framgår ovan under rubriken BAKGRUND har Bolaget justerat sin talan.

Papperstillverkningen har avvecklats under första kvartalet 2021. Den utvecklingspotential som har befunnits vara mest ändamålsenlig utifrån rådande marknadsförutsättningar är produktion av mekanisk massa, företrädesvis CTMP, samt att skapa utrymme för fortsatt utveckling av RNC:s verksamhet.

Bolaget har därmed begränsat ansökans omfattning som nu innebär att Bolaget frånfaller yrkandet om tillstånd till pappersproduktion och reducerar yrkandet om tillstånd till massaproduktion till att omfatta totalt 650 000 ton mekanisk massa.

Massaproduktionen kommer att utvecklas i två steg.

- I steg 1 kommer i storleksordningen 300 000 ton CTMP att tillverkas, dvs. den mängd som kan produceras genom de förändringar som omfattas av mark- och miljödomstolens deldom 2020-07-03. Efter trimning kan det finnas utrymme för att nå en produktion om upp till 350 000 ton per år. I steg 1 ingår även behandling av avloppsvatten från RNC:s verksamhet och energiförsörjning av verksamheten m.m. RNC:s verksamhet har i steg 1 en omfattning som baseras på 70 000 ton textilråvara per år.
- I steg 2, som aktualiseras när steg 1 har genomförts och utvärderats, kommer motsvarande förändringar eller nybyggnation att ske i ytterligare en massalinje. Även i steg 2 beaktas RNC:s verksamhet men då med en omfattning som baseras på 140 000 ton textilråvara per år.

Ansökan omfattar i båda alternativen fortsatt hamnverksamhet.

Med hänsyn till ovanstående har Bolaget justerat sina yrkanden och villkorsförslag enligt ovan.

Ortviken med omgivning

SCA Ortvikens produktionsanläggning är lokaliserad på Killingholmen, en väl avgränsad yta ca tre kilometer öster om centrala Sundsvall i Västernorrlands län. Skogsindustriell verksamhet har bedrivits på Killingholmen sedan mitten av 1800-talet. Verksamheten har hela tiden legat på samma plats då lokaliseringen är

gynnsam av ett flertal anledningar, bland annat med hänsyn till regional tillgång av råvara och energiresurser, nära tillgång till hamn samt god vattenförsörjning.

Verksamhetens anläggningar är uppförda företrädesvis inom fastigheterna Korsta 7:68 och Korsta 7:69. Verksamhetsområdet omfattar ca 515 000 m². Avståndet till närmaste bostadsbebyggelse norr om fabriken är ca 120 meter från fabriksområdets gräns och ca 400 meter från närmaste fabriksbyggnad. Utanför fabriksområdet finns parkeringsytor. Söder om verksamhetsområdet ligger Sundsvallsfjärden.

Vattenområdet i Sundsvallsfjärden och Alnösundet utgör utpekat riksintresse för yrkesfisket, hamn och sjöfart. Sundsvalls södra bergsområden (ca 4,3 km från SCA Ortviken) är vidare av riksintresse för friluftsliv. I övrigt finns inga riksintressen i närheten av befintlig eller planerad verksamhet.

Inga Natura 2000-områden berörs av befintlig eller planerad verksamhet.

Planfrågor

För fabriksområdet vid SCA Ortviken gäller tre delvis överlappande detaljplaner; DP-250 som vann laga kraft den 11 december 1997, DP 318 som vann laga kraft den 19 oktober 2004 och DP-404 som vann laga kraft den 9 januari 2014. Enligt detaljplanerna är området avsett för industriändamål. De förändringar som planeras kommer i huvudsak att ske inom det område som omfattas av DP 318.

Samtliga verksamheter och åtgärder som omfattas av ansökan är förenliga med gällande planeringsförutsättningar.

Uppdaterad verksamhetsbeskrivning – ansökt verksamhet

Inledning

CTMP-massa tillverkas genom en process som är i huvudsak densamma som den som används vid tillverkning av TMP-massa. Båda massatyperna utgör mekanisk massa där friläggning av fibrerna sker i raffinörer. Vid tillverkning av CTMP-massa används dock kemikalier som en del i friläggningen. CTMP-massa kan produceras i

en av de befintliga TMP-linjerna med några mindre förändringar. Härutöver behövs viss kompletterande vedhantering, flingtorkningsutrustning och utrustning för balning av massa.

Ved- och flishantering

Vid tillverkning av CTMP-massa används inte endast gran som i SCA Ortvikens TMP-process. Det kommer därför att behövas ytterligare flislager för tall- och lövmassaved. Vid ansökt verksamhet planeras för ökat intag av flis som råvara. Befintlig renseriutrustning bedöms kunna hantera barknings- och flisningsbehovet. Det kommer dock att behövas en ombyggnad av flisförsörjningssystemet vad avser lagringsvolymerna för lövvedsflis, nya av- och pålastningsstationer för leverans av flis samt en ny flistvätt och flissilo för matning till CTMP-linjen. Kapacitetshöjande åtgärder kan komma att krävas när steg 2 aktualiseras.

Massatillverkning

På samma sätt som i TMP-produktionen behöver flisen från vedhanteringen först tvättas i en flistvätt. I CTMP-linjen behandlas därefter flisen med återvunnen raffinörånga i ett s.k. basningskärl följt av en kemikaliebehandling med natriumbisulfit (Na_2SO_3), natriumsilikat (Na_2SiO_3) och natriumhydroxid (NaOH) under hög temperatur i ett impregneringskärl för att mjukgöra flisbitarna och därmed underlätta den efterkommande behandlingen i raffinörerna. Ett nytt flisförsörjningssystem med silo, flistvätt och utjämningsficka kommer således att kopplas till den nya impregnatoren.

Natriumhydroxid och natriumsilikat används redan i den befintliga blekningsprocessen, vilket innebär att enbart lagring och hantering av natriumbisulfit (Na_2SO_3) tillkommer vid ansökt verksamhet. Raffinering, förblekning, blekning och lagring sker på samma sätt som vid TMP-produktion, men viss utrustning behöver byggas om för att anpassas till CTMP-produktionen.

I steg 2 kommer motsvarande åtgärder att behöva vidtas i ytterligare en massalinje. Beroende på hur lång tid det tar innan steg 2 aktualiseras kan dock en högre grad av nyinstallation av utrustning aktualiseras i steg 2 än i steg 1.

Flingtorkning och balning

Vid tillverkning av avsalumassa behövs fluffer, flingtork och balpress. Den blekta massan pressas i avvattningspressar, fluffas och torkas sedan genom flingtorkning i flera torksteg. Efter flingtorkning formas massan vidare till balar i parallellkopplade plattpressar, varefter massan förs vidare till balpress, emballering och utlastning. Utrustning för avvattning, torkning, balning och utlastning kommer att placeras i en ny, för ändamålet uppförd byggnad.

I steg 2 uppförs en liknande byggnad för samma ändamål i anslutning till den som uppförs för steg 1.

Avloppsvattenrening

Vid produktion av CTMP-massa bryts träfibrerna ner något mer än vid produktion av TMP-massa. Vedutbytet är därför något lägre än vid produktion av TMP-massa, vilket innebär att utsläppet av vedrester (COD) blir högre. Lövvedsflis medför vidare ett högre specifikt COD-utsläpp än barrflis. Den ökade COD-belastningen innebär att reningen behöver kompletteras för att bibehålla den nuvarande avskiljningsgraden. I ett första steg bedöms det lämpligt att installera en anläggning för mikroflotation eller annat likvärdigt reningssteg för delströmmen från CTMP-linjen. Vidare kommer det biologiska försteget att uppgraderas med fler bärare och bärare i fler steg än i dag. Härutöver övervägs ökad syresättningskapacitet genom komplettering av luftarsystem och blåsmaskiner samt åtgärder för att hantera en ökad mängd bioslam. Vidare krävs en generell anpassning av övriga system såsom kemikaliedosering, slampumpning m.m.

Efter att tryckpapperstillverkningen har upphört minskar belastningen på reningsanläggningen. Det bedöms därför som utgångspunkt vara tillräckligt att komplettera reningen med mikroflotation. Efter att tryckpapperstillverkningen har

upphört kommer en flotationsanläggning som tidigare har använts för avloppsvatten från pappersbruket att kunna utnyttjas. Behovet av samtliga övriga ovan angivna kompletteringar kommer dock att utvärderas under provotiden och vissa av dem kommer att behövas inför genomförandet av steg 2.

Processavloppsvatten från RNC kommer inte nämnvärt att påverka reningsanläggningens drift eller utsläppta mängder från SCA Ortviken. I samband med upprättandet av RNC:s tillståndsansökan och Bolagets anmälan om mottagande av avloppsvatten m.m. har studier genomförts beträffande konsekvenserna av att behandla RNC:s avloppsvatten i SCA Ortvikens biologiska reningsanläggningen. Slutsatserna av dessa studier, som har getts in till såväl tillsynsmyndigheten som till Miljöprövningsdelegationen, är att tillskottet av ämnen från RNC:s process är mycket begränsat, att RNC:s avloppsvatten inte kommer att störa reningsprocessen (det föreligger bl.a. ingen risk för toxicitet vid inblandning av RNC:s avloppsvatten) samt att sannolikheten för en mycket god nedbrytning av avloppsvattnets komponenter är hög. Vidare har konstaterats att de ämnen som kan vara processfrämjande för pappers- och massaindustrin är ämnen som behandlas i kommunala reningsverk till följd av tvätt av kläder. Den biologiska reningsanläggningen vid SCA Ortviken förväntas bryta ned processfrämjande ämnen på samma sätt som ett konventionellt kommunalt avloppsreningsverk. Eventuella kemikalier som binds i avloppsslammet kommer att förbrännas i SCA Ortvikens biobränslepannor.

Miljöpåverkan m.m.

Hushållning med resurser

Huvuddelen av vattenbehovet inom de olika processtegen utgörs av cirkulerat vatten eller filtrat från efterföljande steg (motströmsprincipen vid tvättning av massan). I och mellan de olika processtegen späds och avvattnas massan till eftersträfvade koncentrationer. Vattenanvändningen för nu ansökta förhållanden i Steg 2 bedöms vara i nivå med vad som motsvaras av ansökta förhållanden och nollalternativ enligt den ursprungliga ansökan.

Behovet av kemiska produkter vid ansökt produktion i Steg 2 är något lägre än vad som motsvaras av ansökta förhållanden och nollalternativet enligt inlämnad ansökan. För Steg 1 är behovet betydligt lägre. Till detta kommer att användningen av pigment och fyllmedel upphör då pappersproduktionen upphör, vilket innebär att den totala kemikalieanvändningen minskar betydligt i både Steg 1 och Steg 2. Ångproduktionen sker till stor del med interna bränslen, främst bark och slam samt med externa bibränslen. Bibränsleandelen uppgår till 96 % i de båda ansökta fallen, Steg 1 och Steg 2, att jämföra med 93 % vid ansökt verksamhet och nollalternativ enligt den ursprungliga ansökan.

Leverans av spillvärme till det kommunala fjärrvärmenätet (SEAB) sker dels genom sekundärvärme från rökgaskondenseringen som utnyttjas främst under vinterhalvåret, dels genom primärvärme baserat på bibränsle. Leverans av fjärrvärme beror av behovet i kommunen och avtalade mängder och påverkas inte av nu ändrade förutsättningar för ansökt produktion.

Använd elenergi utgörs till del av egenproducerad el (mottryckskraft). Elanvändningen för ansökt produktion i Steg 1 och Steg 2 är i båda fallen betydligt lägre än vad som motsvaras av ansökta förhållanden och nollalternativet enligt ursprunglig ansökan.

Hamnverksamheten

SCA Ortviken har en egen hamn på Killingholmen nordväst om produktionsanläggningarna. Det finns inga magasinsutrymmen, cisterner eller gemensamma anläggningar på denna yta.

Hamnen har historiskt tagit emot 1 - 2 fartyg årligen som transporterat in eldningsolja men den kan även användas för transport av annat gods.

Bullervillkoren för hamnverksamheten omfattas av SCA Ortvikens villkor.

Hamnverksamheten påverkas inte av ändrade förutsättningar för ansökt produktion.

Transporter

Förändrade förutsättningar för ansökt produktion innebär att behovet av transporter kommer att vara lägre än vad som motsvaras av ansökta förhållanden och nollalternativ enligt ursprunglig ansökan. Den främsta orsaken är att papperstillverkningen upphör och därmed behovet av pigment och fyllmedel samt att produktvolymen minskar. Detta innebär lägre utsläpp från transporter. Fordonsparken som används för transporter är modern. Vid upphandling ställs krav i enlighet med skogsindustriens hållbarhetspolicy och hållbarhetskriterier för vägtransporter.

Utsläpp till luft från process och från transporter

Utsläppta mängder av stoft, NO_x och SO₂ bedöms för Steg 2 vara i nivå med eller lägre än de bedömningar för ansökta förhållanden och nollalternativ som redovisades i den ursprungliga ansökan. För Steg 1 bedöms utsläppen vara lägre. Utsläppen av fossil CO₂ bedöms minska med mer än 50 % när gasolanvändningen upphör.

Detta innebär att resultaten från genomförda spridningsberäkningar, att både miljö kvalitetsnormerna och miljö kvalitetsmålen innehålls med marginal, även gäller för nu ändrade förutsättningar för ansökta förhållanden.

Utsläppen av kväveoxider vid ansökta förhållanden utgör ca 6 % av Västernorrlands läns samlade utsläpp. Verksamhetens bidrag till övergödning och försurning genom utsläppet av kväveoxider bedöms som litet och bedöms inte medföra att den kritiska belastningsgränsen för barrskog överskrids i påverkansområdet. Verksamhetens bidrag till övergödning och försurning genom utsläppet av kväveoxider bedöms som icke obetydligt men bedöms inte medföra att den kritiska belastningsgränsen för barrskog överskrids i påverkansområdet.

Utsläppen av svaveldioxid vid ansökt verksamhet utgör ca 6 % av länets samlade utsläpp och verksamhetens bidrag till försurning genom utsläppet av svaveloxider bedöms vara litet.

Utsläppet av stoft vid ansökt verksamhet utgör ca 2 % av länets samlade utsläpp. Bolagets bidrag till stoftdepositionen i närområdet bedöms vara litet. Tillverkning av mekanisk massa såsom TMP och CTMP-massa ger normalt inte upphov till utsläpp av ämnen som kan ge upphov till luktproblem i omgivningen. Verksamhetens utsläpp av fossil koldioxid vid ansökt verksamhet utgör cirka 1 % av länets samlade utsläpp, med de ändrade förutsättningarna för ansökt verksamhet.

Utsläpp till följd av textilåtervinning

Textilåtervinning kommer att innebära att avloppsvattnet tillförs ämnen som är processfrämmande för pappers- och massaindustrin. Slam från avloppsvattenrening kommer att förbrännas i Bolagets biobränslepannor, vilket kan påverka utsläppen till luft. Det är ämnen som normalt sett behandlas i kommunala reningsverk till följd av tvätt av kläder och att Bolagets biologiska reningsanläggning förväntas bryta ned processfrämmande ämnen på samma sätt som ett konventionellt kommunalt avloppsreningsverk.

Ämnen som diskuteras är nonylfenol och flamskyddsmedel. Dessa ämnen är giftiga och när det gäller reningsverksslam har diskussionen främst gällt eventuell spridning av dessa gifter när slam används på åkermark. Dessa ämnen kan komma att tillföras den biologiska reningen vid SCA Ortviken i mycket små mängder och slammet kommer inte att användas på åkermark utan tas till förbränning i biobränslepannorna.

Vid förbränning i biobränslepannorna kommer dessa giftiga ämnen att brytas ner. Flamskyddsmedel innehåller dock ofta halogener, vilka vid förbränning kan bidra till bildning av dioxin. Den mängd flamskyddsmedel som kan förväntas i avloppsvattnet från RNC:s verksamhet är dock mycket liten, ca 0,13 g/år. Denna mycket begränsade mängd bedöms inte medföra någon märkbar inverkan på utsläpp från biobränslepannorna vid förbränning av slam från bioreningen.

Som en jämförelse och för att sätta den uppskattade halogenmängden från RNC:s verksamhet i perspektiv kan nämnas att även biobränsle och avloppsslam från

massa- och pappersindustrin innehåller halogener, främst klor på nivån 0,01 procent. Med de mängder av biobränsle och slam som är aktuella vid ansökta förhållanden vid SCA Ortviken innebär det att ca 20 ton klor per år tillförs biobränslepannorna. I förhållande till den normala klortillförseln måste ett eventuellt bidrag från RNC:s verksamhet anses vara försumbart. Även vid förbränning av biobränsle i form av bark och slam sker viss bildning av dioxin.

Utsläpp till vatten

Utsläpp till vatten sker i huvudsak av kemiskt syreförbrukande ämnen (COD), suspenderade ämnen (SÄ), fosfor och kväve. Utsläppen för Steg 2 bedöms bli i nivå med ansökta förhållanden enligt den ursprungliga ansökan. Avloppsflöde och utsläpp av COD är lägre medan utsläppet av SÄ (GF/A) och fosfor (P) bedöms vara något högre. Jämfört med nollalternativet innebär Steg 2 ökade utsläpp. För Steg 1 bedöms utsläppen vara lägre än både ansökta förhållanden och nollalternativ enligt ursprunglig ansökan.

Bedömda utsläpp

		Nollalternativ	Steg 1	Steg 2
Flöde	m ³ /d	38 000	17 000	32 000
COD	ton/d	16	14	22
SÄ _{GF/A}	ton/d	0,2	0,3	0,5
Fosfor, P-tot	kg/d	8	7	11
Kväve, N-tot	kg/d	220	170	250

Bedömda utsläpp avser långtidsmedelvärden. Nollalternativet avser den bedömda produktionen initialt, dvs. 830 000 ton produkt (papper) per år och 570 000 ton massa per år.

Bedömda utsläpp (all drift) jämfört med BAT AEL.

		BAT -AEL	Steg 1	Steg 2
COD	kg/ton	12 - 20	15	13
Susp. ämnen	kg/ton	0,5 – 0,9	0,3	0,3
Fosfor, P-tot	g/ton	1 - 10	7	6
Kväve, N-tot	g/ton	150 - 180	175	140

Renat, utgående processavloppsvatten från SCA Ortviken leds till primärrecipienten Draget i Sundsvallsbukten via en bottenförlagd ledning där utsläppen sker på 20 meters djup. De hydrologiska förhållandena i Sundsvallsbukten styrs till stor del av tillförsel från älvarna Indalsälven och Ljungan och växelverkan med utanför- liggande öppna Bottenhavet. Vattenomsättningstiden är kort och utspädningsför- hållandena för det renade processavloppsvattnet är gynnsamma. Förväntade utsläpp av syretärande organiskt material (i form av COD) från SCA Ortviken vid ansökt produktion är marginellt i förhållande till övrig tillförsel av organiskt kol till recipienten och kommer inte att påverka syreförhållanden och förutsättningarna för bottenfauna negativt. Likaledes bedöms restutsläppen av näringsämnen kväve och fosfor ej märkbart komma att bidra till ökad produktion av alger i vattenmassan.

Sundsvallsbukten är påverkat av historisk industriell verksamhet och urbanisering. Situationen har gradvis förbättrats men alltjämt förekommer förhöjda förenings- halter i bottensediment. Recipientens status med avseende på särskilda förorenande ämnen (SFÄ) har klassificerats till måttlig bland annat avseende vissa metaller och ammonium-kväve. Utvärdering av data från senare års recipientkontroll och för- väntade utsläpp av spårämnesmetaller och ammoniumkväve vid ansökt produktion leder till slutsatsen att framtida utsläpp från SCA Ortviken har marginell påverkan på koncentrationer av dessa ämnen i recipienten.

Sammantaget bedöms de ändrade förutsättningarna för ansökt verksamhet inte ändra tidigare dragna slutsatser vad gäller konsekvenser för vattenmiljön. Framtida produktion vid SCA Ortviken kommer inte att försämra status i aktuella vatten- förekomster eller äventyra möjligheten att följa gällande miljö kvalitetsnormer.

Restprodukter och avfall

Bolaget har rutiner för hantering av restprodukter och avfall och har under de senaste åren väsentligt förbättrat sitt avfallsarbete avseende materialåtervinning samt minskat mängden avfall till deponi.

Mängden farligt avfall bedöms minska för ansökta förhållanden i Steg 1 och Steg 2 jämfört med bedömningarna enligt den ursprungliga ansökan. För ansökt produktion Steg 1 och Steg 2 bedöms avfallsvolymer att minska jämfört med bedömningar för ansökta förhållanden och nollalternativ enligt ursprunglig ansökan.

Mängden förorenade massor förväntas öka då risken finns att förorenade jordmassor påträffas vid anläggning av de byggnader som behövs för CTMP-produktionen.

Buller

Med de förändringar som nu planeras för ansökt verksamhet påverkas inte tidigare slutsats gällande buller utan nuvarande villkorsnivåer kommer att kunna innehållas. Nu planerad ansökt verksamhet utan pappersproduktion vid SCA Ortviken innebär att ett antal bullerkällor kommer att försvinna i jämförelse med vad som motsvaras av ansökta förhållanden enligt den ursprungliga ansökan. Dock tillkommer källor i och med den högre produktionen av avsalumassa i Steg 2. Även RNC:s tillkommande verksamhet påverkar bullersituationen i närområdet. Det sistnämnda är emellertid en fråga som hanteras inom ramen för RNC:s tillståndsansökan. Det är inte möjligt att bedöma vilken inverkan detta får på den samlade situationen avseende buller, utan detta utreds lämpligast under en provotid.

Utsläpp till mark och grundvatten

En statusrapport lämnades in till tillsynsmyndigheten under mars 2018. I statusrapporten konstateras sammanfattningsvis att uppmätta föroreningshalter av metaller och andra ämnen förekommer över jämförvärdena (de riktvärden och bedömningsgrunder som använts för jämförelse med utförda analyser) över SCA Ortvikens verksamhetsområde i ytligare samt djupare skikt i både jord och grundvatten. Detta beror sannolikt bl.a. på diffus spridning och användning av aska (vedaska och kisaska) som utfyllnadsmaterial inom området.

Risk och säkerhet

En miljöriskanalys har genomförts. Syftet med miljöriskanalysen har varit att kartlägga potentiella olyckshändelser som kan leda till skador på miljö i eller

omkring verksamheten samt även personsador för i huvudsak tredje man. Fokus har varit där stora mängder kemikalier eller brännbart material/bränslen hanteras inom anläggningen.

Verksamheten omfattas även av Sevesolagstiftningens lägre kravnivå, i första hand på grund av mängden lagrad gasol, syrgas, diesel och eldningsolja. De ändrade förutsättningarna för ansökt verksamhet och att ingen produktion av papper sker innebär att gasolanvändningen upphör. Den miljöriskanalys som genomförts visade att nuvarande risknivå bedöms som acceptabel. Ett antal rekommendationer har identifierats under arbetet med miljöriskanalysen för att ytterligare minska riskbilden. Risknivån vid ansökt produktion enligt den ursprungliga ansökan förväntas inte förändras vad gäller lagring och hantering av farliga ämnen. Med ändrade förutsättningar för ansökt verksamhet, Steg 1 och Steg 2, förutses riskerna minska i och med att papperstillverkningen upphör och därmed gasolanvändningen. Identifierade naturliga omgivningsfaktorer såsom ras, skred samt extrema vädersituationer bedöms inte kunna medverka till någon relevant höjning av verksamhetens risknivå.

Förorenat släckvatten bedöms sammantaget utgöra en låg miljörisk.

Vad avser risken för legionella genomförs provtagning av legionella regelbundet. Bolaget följer även gällande föreskrifter och det branschgemensamma arbetet.

Miljöpåverkan under byggskedet

Anläggningsarbeten för Steg 1 kommer att pågå under ca 2 år och kan framförallt medföra buller och i viss omfattning vibrationer. Detsamma gäller för de ytterligare åtgärder som behövs för att nå den högre produktionsnivån i Steg 2, men dessa kommer att ske vid ett senare tillfälle.

Det finns även en risk för spill till mark och vatten från maskiner och fordon i samband med att arbetena sker. Exakt utförande är inte fastlagt, utan tas fram inom

ramen för pågående projektering och i samverkan med de entreprenörer som kommer att handlas upp.

Närboende, närliggande verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter kommer löpande att hållas informerade om pågående arbeten och planerade arbeten som kan komma att innebära störningar.

Vad gäller buller och vibrationer finns det särskilda riktvärden vid byggnationer.

Miljö- och hållbarhetsmål

Den sammanfattande bedömning som gjorts och som redovisats vid inlämnandet av den ursprungliga ansökan är att SCA Ortvikens verksamhet överlag inte bedöms påverka uppfyllandet av relevanta hållbarhetsmål negativt. I flera fall förstärker SCA Ortviken uppfyllandet av hållbarhetsmål på global nivå gällande Minskad ojämlikhet, Anständiga arbetsvillkor och Ekonomisk tillväxt. Detta gäller även för nu ändrade förutsättningar för ansökta förhållanden, Steg 1 och Steg 2.

Ett målområde som ligger i fokus på alla samhällsnivåer är minskad klimatpåverkan och övergång från fossila bränslen till förnyelsebara samt elektrifiering. Detta skulle även förbättra lokal luftkvalitet. Användningen av förnyelsebara bränslen bedöms öka från 93 till 96 % med de ändrade förutsättningarna för ansökta förhållanden.

INKOMNA YTTRANDEN

Havs- och vattenmyndigheten avstår från att yttra sig. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har inget att erinra mot att Bolaget beviljas det sökta tillståndet.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket begränsar sitt yttrande till att avse frågan om energihushållningsplan för verksamheten samt frågan om mottagning, behandling och utsläpp av processavloppsvatten från återvinning av textilfiber.

Inställning och yrkanden

Naturvårdsverket har ingen erinran mot att tillstånd ges till sökt verksamhet.

Naturvårdsverket yrkar utöver eller med ändring av Bolagets villkorsförslag att följande villkor och prøvotidsredovisning föreskrivs.

Slutligt villkor

NV1 Åtgärder ska i skälig utsträckning successivt vidtas för att effektivisera och hushålla med energi och för att minimera användningen av icke förnyelsebara bränslen.

Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten ta fram en energihushållningsplan. I planen ska redovisas Bolagets arbete med energieffektivisering, bränsleval och egen elgenerering. Energihushållningsplanen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter att domen vunnit laga kraft och därefter revideras fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Av planen ska åtminstone följande framgå:

- Vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, kostnaderna, energibesparing och annan effekt på energihushållningen.
- Kostnadskalkyler omfattande åtminstone total investeringskostnad och återbetalningstid beräknad på åtgärdens tekniska livslängd.
- Vilka åtgärder Bolaget åtar sig att genomföra under den närmaste fyraårsperioden samt motivering till varför övriga åtgärder inte anses rimliga.

Bolaget ska årligen i samband med ingivande av miljörapporten till tillsynsmyndigheten redovisa det gångna årets arbete med energihushållning, hur planen följts, vilka åtgärder som genomförts och vilka

eventuella justeringar av planen som Bolaget avser att göra under det kommande året.

Tillsynsmyndigheten får meddela villkor om vilka åtgärder, framtagna inom ramen för planen, som ska genomföras och inom vilken tid.

Prövotidsredovisning

Vad gäller mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning yrkar Naturvårdsverket att Bolagets prövotidsredovisning ska utformas enligt följande.

NVU1 Såvitt avser utredningen om hur processavloppsvatten från återvinning av textilfiber kan renas så effektivt som möjligt i syfte att minimera utsläppen till vatten åläggs Bolaget att presentera följande utredningar tillsammans med förslag till slutliga villkor:

- Det mottagna processavloppsvattnets innehåll av metaller, uttryckta i halter och mängder, samt behovet av och möjligheten till att avskilja metaller både i delflödet från textilåtervinningen och efter sammanblandning med övrigt processavloppsvatten.
- Det mottagna processavloppsvattnets innehåll av PFAS och mikroplaster liksom möjligheten till samt behovet av rening av densamma.
- Det mottagna processavloppsvattnets innehåll av relevanta persistenta organiska föreningar, såsom flamskyddsmedel och nonylfenol, liksom möjligheten till samt behovet av rening av desamma.
- Miljökonsekvenser av ett mottagande av 7 000 m³ processavloppsvatten per dygn från textilåtervinning. Utredningen ska innefatta processavloppsvattnets ingående nivåer av relevanta ämnen (inklusive ovan nämnda), bedömda utsläpp till recipient och behovet av samt möjligheten till rening. Utredningen ska beakta möjliga

framtida variationer i processavloppsvattnets innehåll utifrån ingående råvara i återvinningsverksamheten.

Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast vid den av följande tidpunkter som inträffar först.

- Tre år från det att den ändrade massalinjen har tagits i drift.
- Fyra år från det att mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning har påbörjats.

Provisoriska föreskrifter

NVP1 Utsläpp av klorat får som årsmedelvärde uppgå till maximalt 0,016 kg per m³ mottaget processavloppsvatten från återvinning av textil.

NVP2 Bolaget får ta emot processavloppsvatten från textilåtervinning om maximalt 1 260 000 m³ per år.

Utveckling av talan, Energihushållning

Naturvårdsverket har bl.a. framfört följande när det gäller Bolagets hänvisning till lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag (EKL), ekonomiska incitament och frivilliga åtaganden som skäl till att det inte behövs villkor med krav på arbete med energihushållningsplan.

Kraven i EKL omfattar energikartläggning på koncernnivå medan en miljöbalksprövning och efterföljande tillståndsvillkor är avgränsad till den specifika anläggningen. Vidare är det, så som Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) också uttryckligen hänvisat till, att EKL reglerar skyldigheten att genomföra en energikartläggning - inte att vidta energieffektiviserande åtgärder.¹ Det är också endast kartläggningen och inte de slutsatser som presenteras i planen som granskas av Energimyndigheten. En kartläggning enligt EKL kan således inte ersätta ett

---

¹ MÖD 2014:42

villkor om framtagande av en energihushållningsplan enligt miljöbalkens bestämmelser och Naturvårdsverkets yrkande.

Naturvårdsverket ifrågasätter inte att Bolaget bedriver ett aktivt arbete med energihushållningsfrågor. Frivilliga certifieringssystem ger ofta en god struktur på arbetet och en metod för förbättringar, men kan till skillnad från ett villkor frånträdas när Bolaget önskar och innefattar likt EKL inga krav på åtgärder.

Vad gäller Bolagets argument att kostnaden för energi skulle vara ett tillräckligt incitament för att Bolaget ska genomföra nödvändiga energieffektiviseringsåtgärder så vill Naturvårdsverket framhålla att ett villkor baserat på bestämmelserna i 2 kap 5 och 7 §§ kan vara mer långtgående än vad som är lönsamt från enbart företags-ekonomiska utgångspunkter. Detta eftersom det utgår från miljönyttan och inte företagsekonomiska överväganden.² Ett villkor inkluderar därför åtgärder som är mer långtgående än vad kan vara ekonomiskt motiverat ur ett företagsekonomiskt perspektiv.

Bolaget uppger i sitt yttrande att det uppfattar att Naturvårdsverkets yrkande i målet baseras på den politiska målsättningen att Sverige år 2030 ska ha en 50 procent mer effektiv energianvändning och anför att det är olämpligt att driva igenom nationella miljöpolitiska målsättningar i individuella tillståndprocesser. Naturvårdsverket vill här påpeka att Naturvårdsverkets ställningstaganden i målet bygger på bestämmelserna i 2 kap 3, 5 och 7 §§ miljöbalken liksom praxis. MÖD har i flertalet mål de senaste åren bekräftat att det är så väl motiverat som lämpligt att reglera krav på energihushållning i tillståndsvillkor och särskilt framhållit att så är fallet i fråga om verksamheter med betydande energianvändning, i synnerhet större processindustrier som är energiintensiva eller som har en betydande energiomsättning och där det finns potential för hushållning och effektivisering.³ Så som Bolaget anför är pappers- och massaindustrin en mycket energiintensiv bransch och Bolagets

---

² MÖD 2009:17

³ Se MÖD 2007:56, MÖD 2008:23, MÖD:s avgöranden 2016-01-19 i mål M 3173-15 och 2014-06-27 i mål M 7429-13.

verksamhet är inte ett undantag. Något skäl att frångå rådande praxis i förevarande mål kan Naturvårdsverket inte se. Den utformning av villkoret som Naturvårdsverket har yrkat på överensstämmer med MÖD:s praxis.⁴

Bolaget har föreslagit att ett eventuellt villkor med krav på framtagande av energihushållningsplan utformas på annat sätt än Naturvårdsverkets NV 1. Naturvårdsverket anser att Bolagets förslag är vagt formulerat och anser att det därför inte tillför något utöver vad som redan följer av 2 kap 5 § miljöbalken, i synnerhet när det inte kombineras med en delegation till tillsynsmyndigheten. Naturvårdsverket ifrågasätter också om förslaget uppfyller kraven på att ett villkor ska vara precist utformat, ändamålsenligt samt möjligt att följa upp och utöva tillsyn över.

Vad gäller fråga om delegation till tillsynsmyndigheten har Bolaget anfört att det finner det olämpligt att ge myndigheter kontroll över vilka energieffektiviseringsåtgärder som ska vidtas och att varken tillstånds- eller tillsynsmyndigheter kan förväntas ha sådan kunskap om energisystem att det är ändamålsenligt eller lämpligt att överlämna beslutfattandet beträffande energihushållning till myndigheter, inklusive tillståndsmyndigheten.

Naturvårdsverket ifrågasätter inte att Bolaget är den aktör som bäst känner sin verksamhet. Det förhållandet föreligger emellertid för de allra flesta delar av Bolagets- liksom andra verksamhetsutövers industriprocesser. Vad prövningsmyndigheten har att bygga sina ställningstaganden på är Bolagets presenterade underlag. Samma förhållande gäller i fråga om energihushållning och en delegation till tillsynsmyndigheten. De ställningstaganden som tillsynsmyndigheten kan göra utgår ifrån det underlag som Bolaget tagit fram och presenterat. Det är bland annat av detta skäl som Naturvårdsverket yrkar på ett betydligt mer detaljerat villkor än vad Bolaget har föreslagit. Utgångspunkten för Naturvårdsverkets yrkade villkor är att tillsynsmyndigheten ska få in ett så gott underlag som möjligt, inklusive de uppgifter som behövs för den rimlighetsavvägning som alltid ska ske.

---

⁴ Se bl.a. MÖD:s domar 2019-09-28 i mål M 201-19 och 2021-03-18 i mål M 9771-19.

En delegation möjliggör att hushållningsåtgärder som är motiverade och skäliga enligt miljöbalken kan genomdrivas vid behov. Att delegera en befogenhet till tillsynsmyndigheten att vid eventuella framtida behov meddela villkor är inte en ovanlig villkorskonstruktion. För det fall en delegation saknas är alternativet för tillsynsmyndigheten ett tillsynsföreläggande. Utrymmet för ett tillsynsföreläggande enligt 26 kap 9 § miljöbalken är emellertid begränsat utifrån tillståndets rättskraft. En väsentlig skillnad mellan beslut om villkor efter en överlåtelse jämfört med ett tillsynsföreläggande är att en överlåtelse ger en befogenhet för tillsynsmyndigheten som direkt följer av tillståndet. För att kunna utfärda ett föreläggande måste däremot tillsynsmyndigheten först bedöma och göra troligt att verksamhetsutövaren bryter mot ett villkor eller att frågan inte omfattas av tillståndet.

Naturvårdsverket kan avslutningsvis konstatera att Bolagets invändningar mot delegation i förevarande mål har stora likheter med de argument som framfördes i mål M 9771-19 och som MÖD nyligen avgjort i dom daterad 2021-03-18. I domen bekräftar MÖD sin tidigare praxis avseende behovet och rimligheten i en delegation till tillsynsmyndigheten. Här kan särskilt nämnas att MÖD i domen anför att nödvändig förutsebarhet för Bolaget bland annat skapas med kopplingen mellan delegationen och planen, vilken enligt MÖD innebär att verksamhetsutövaren får ett inte obetydligt inflytande över vilka åtgärder som kan bli aktuella.

Naturvårdsverket har därtill lagt till följande.

I det villkorsförslag avseende energihushållningsplan som Bolaget tagit fram saknas ett antal punkter som Naturvårdsverket anser krävs för att villkoret ska fylla sitt syfte på bästa sätt. Bland annat saknas precisering av att åtgärder även ska vidtas för att minimera användningen av icke förnyelsebara bränslen, att energihushållningsplanen ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och att planen ska innefatta kostnadskalkyler omfattande åtminstone total investerings-kostnad och återbetalningstid beräknat på åtgärdens tekniska livslängd. Dessa delar finns med i det villkor som Naturvårdsverket föreslår. Naturvårdsverket har beskrivit varför dessa

punkter behöver finnas med i villkoret i tidigare yttranden daterade den 30 oktober 2020 och den 30 mars 2021.

Naturvårdsverkets villkorsförslag innefattar även att Bolaget årligen i samband med ingivande av miljörapport till tillsynsmyndigheten ska redovisa det gångna årets arbete med energihushållning och hur planen har följts. Naturvårdsverket anser att skrivelsen är motiverad mot bakgrund av att arbetet med energihushållningsfrågor bör vara ett löpande arbete i vilket det är viktigt att tillsynsmyndigheten ges en återkommande inblick.

Vidare anser Naturvårdsverket att det ligger i sakens natur att det i delegationen till tillsynsmyndigheten ingår att meddela inom vilken tid åtgärder inom ramen för planen ska genomföras. Naturvårdsverket anser ändå att det är bra att detta förtydligas såsom det görs i Naturvårdsverkets utformning av delegationen. En sådan skrivning är också i enlighet med Mark- och miljööverdomstolens praxis.⁵

Slutligen skiljer sig Naturvårdsverkets villkorsförslag från Bolagets på så sätt att Naturvårdsverket anser att den första energihushållningsplanen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att domen vunnit laga kraft. Naturvårdsverket ser inga skäl till att skjuta upp inlämnandet av energihushållningsplanen till "senast fyra år efter det att den ändrade massalinjen tagits i drift, dock senast fem år efter att tillståndet tagits i anspråk" som Bolaget föreslår. Som Naturvårdsverket tidigare anfört är det i förevarande mål fråga om en verksamhet med mycket stor energianvändning. Det är därför av vikt att i samband med prövningen säkerställa att Bolaget åläggs att kontinuerligt arbeta med verksamhetens energieffektivisering. Detta gäller även arbetet med att minska användningen av fossila bränslen.

Sammantaget finner Naturvårdsverket att Naturvårdsverkets yrkande NV1 är såväl miljömässigt motiverat som rimligt och har tydligt stöd i praxis. Vad Bolaget anfört ändrar inte detta.

---

⁵ Se bl.a. MÖD 2020:40 (Domsjö fabriker) och Mark och miljööverdomstolens avgörande den 18 mars 2021 i mål nr M 9771-19 (Obbola).

*Utveckling av talan, hantering av processavloppsvatten från RNC:s verksamhet
Utsläpp av klorat*

Utifrån sammanställning som Naturvårdsverket redovisat konstateras att det beräknade utsläppet av klorat från Ortviken ligger i samma storleksordning som de verkliga utsläppen från massa- och pappersbruk som bleker massa med klorjordioxid, och att det därför är tveksamt om det beräknade maximala utsläppet är att betrakta som litet i förhållande till konventionell sulfatmassablekning. De flesta av dessa bruk har villkor eller provisoriska föreskrifter avseende klorat föreskrivna i sina tillstånd.

Naturvårdsverket ser positivt på att Bolaget har justerat föreslagen provotidsföreskrift så att också utsläpp av klorat begränsas under provotiden. Bolaget har invänt mot Naturvårdsverkets tidigare förslag på provisorisk föreskrift då begränsningsvärdet utformats som utsläpp i kg klorat per ton textilavfall. Bolaget har därvid uppgett att det inte är möjligt att relatera begränsningsvärdet till mängden återvunnen textilfiber, detta mot bakgrund av att Bolaget inte har rådighet eller insyn RNC:s verksamhet och inte kan acceptera en situation där Bolaget blir beroende av uppgifter från RNC för att kunna visa att begränsningsvärdet innehålls.

Naturvårdsverket har viss förståelse för Bolagets invändning. Den omständigheten att Bolaget regelbundet skulle behöva stämma av utsläpp av klorat mot återvunnen textil för att löpande under året kontrollera utsläppen mot provotidsföreskriften skulle kunna innebära svårigheter. Naturvårdsverket anser samtidigt att det inte är lämpligt att reglera utsläppet i ton per år på det sätt som Bolaget föreslår eftersom en sådan reglering innebär att nivån sätts utifrån maximalt tänkbart utsläpp.

Naturvårdsverket anser att det vore bättre med en reglering som sätts i förhållande till mottagen mängd processavloppsvatten från RNC. Som Bolaget uppger omfattar RNC:s tillstånd en tillåten volym avloppsvatten om högst 1 260 000 m³ per år. Enligt Bolagets beräkningar kommer utsläpp av klorat att uppgå till som högst 20 ton per år. Genom att dividera 20 ton per år med 1 260 000 m³ har Naturvårdsverket beräknat att ett rimligt provisoriskt begränsningsvärde bör vara 0,016 kg per m³

mottaget processavloppsvatten. Naturvårdsverket anser att en provisorisk föreskrift där utsläppet sätts i förhållande till mottaget processavloppsvatten från återvunnen textil ger bättre förutsättningar för att säkerställa att bästa möjliga teknik används för reningen då det säkerställer att reningen fungerar lika bra vid mottagande av mindre mängder processavloppsvatten som större.

Naturvårdsverket noterar att Bolaget angett att den provisoriska föreskriften ska medge ett utsläpp om maximalt 30 ton klorat per år under steg 2. Bolaget har inte redogjort för varför det vore en lämplig begränsning. Naturvårdsverket anser att det inte bör ske någon ökning av tillåtet utsläpp av klorat under steg 2.

Utformning av föreskrift för provotidsredovisning och begränsning i mottagande av avloppsvatten från RNC:s verksamhet. Mottagandet av processavloppsvatten från textilåtervinningsverksamhet utgör en kombination med en ny typ av verksamhet, vars omfattning är närmare tio gånger större än den anläggning som uppgifterna i de beräknade utsläppen baseras på, med en för verksamhetstypen tidigare oprövad avloppsvattenhantering. Naturvårdsverket anser att det enligt försiktighetsprincipen är väl motiverat att utredningen ska ta upp de av Naturvårdsverket föreslagna aspekterna.

Naturvårdsverket vidhåller fortsatt att utredningarna som ska genomföras under provotiden bör preciseras på det sätt som framgår av yrkande NVU1.

Naturvårdsverket vidhåller även att mottagandet av processavloppsvattnet från återvinning av textilfibrer uttryckligen bör begränsas på sätt som framgår av den provisoriska föreskriften NVP2, åtminstone fram till dess att provotiden kan avslutas och miljökonsekvenserna har utretts ordentligt.

Enligt Naturvårdsverkets erfarenhet är det klart fördelaktigt att, om möjligt, i tillståndet identifiera och precisera de viktigaste aspekterna att utreda under en provotid. Detta för att klargöra för både Bolaget och myndigheter var fokus ska ligga under utredningstiden samt vad som kan förväntas ingå i det underlag som

sedan redovisas. Enligt Naturvårdsverket är inte kraven i prøvotidsföreskriften någon begränsning, utan är snarare att se som minimikrav för utredningens innehåll.

Naturvårdsverket anser att det är fullt rimligt att Bolaget ska utreda förekomst och hantering av de miljöfarliga ämnen som kan och kommer att finnas i det vatten som Bolaget ska ta emot. Bolaget kommer att vara ansvarigt för processavloppsvattnets rening och utsläpp till recipient och behöver därmed säkerställa att reningen sker med bästa möjliga teknik.

Naturvårdsverket anser att det är för tidigt att avgöra var ett reningssteg avseende metaller vore lämpligast och menar att det utifrån befintlig utredning inte går att nu utesluta att placeringen kan vara bättre lämpad efter det att processavloppsvattnet mottagits av Bolaget.

Begränsning i mottagande av processavloppsvatten från RNC

Naturvårdsverket anser fortsatt att mottagandet av processavloppsvatten från RNC ska begränsas till 3 500 m³/dygn. Detta till följd av att Bolagets utredningar avseende miljökonsekvenser från utsläpp till vatten baseras på mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinningsverksamhet baserad på 70 000 ton textilråvara per år. Även de beräkningar av olika föroreningshalter i textilåtervinnings processavloppsvatten, och deras förväntade reningsgrad i Bolagets reningsanläggning, som Bolaget lämnat in i målet baseras på mottagande av processavloppsvatten från en verksamhet med den storleken. Naturvårdsverket kan inte se att Bolaget redogjort för konsekvenserna av att ta emot processavloppsvatten från en dubbelt så stor verksamhet, och anser därför att det är motiverat att begränsa flödet under prøvotiden. Som utgångspunkt anser Naturvårdsverket att det kan vara problematiskt att ge tillstånd till mottagande av processavloppsvatten i en kvantitet vars miljökonsekvenser inte har redovisats. Bolaget har anfört att reningen av processavloppsvatten påverkas mer av föroreningsmängder än själva flödet, vilket Naturvårdsverket anser kan stämma i vissa fall. Dock borde risken att föroreningsmängderna ökar med ett ökat flöde vara självklar. Bolaget har uttryckt att det inte är sannolikt att ett mottagande av en

dubblerad mängd processavloppsvatten skulle bli aktuell före det att provotiden avslutats, vilket enligt Naturvårdsverkets bedömning borde innebära att det inte torde vara något problem för Bolagets del att begränsningen framgår uttryckligen i tillståndet. Sett till de osäkerheter som tillkommer i och med att processavloppsvattnet kommer från en ny typ av verksamhet och är i en större skala än vad som tidigare funnits anser Naturvårdsverkets att frågan är så pass viktig att begränsningen bör stå med i provotidsföreskriften.

Vidare har Bolaget i sin invändning anfört att spolvatten och mindre dag- och kylvattenflöden från RNC kommer att ledas till det fiberförande avloppet "av ett antal tekniska anledningar", vilket skulle göra det svårt att flödesbegränsa mottagandet av processavloppsvatten från RNC.

Att ovan nämnda typer av delflöden kommer sammanblandas med processavloppsvattnet från RNC är nytt för Naturvårdsverket. Naturvårdsverket anser att det inte är lämpligt att icke förorenat spolvatten och dag- och kylvattenflöden leds till Bolagets reningsanläggning. Om dessa flöden är rena bör de hanteras på annat sätt och inte belasta reningsanläggningen. Ifall de är förorenade bör de räknas in som en del av processavloppsvattenflödet från RNC. De tekniska anledningar som Bolaget åberopar kan inte bedömas eftersom Bolaget inte närmare redogjort för dessa. Eftersom icke förorenat spolvatten samt dag- och kylvatten inte utgör "processavloppsvatten" är det Naturvårdsverkets tolkning att det inte kommer att ingå i Bolagets tillstånd att ta emot dessa typer av vatten ifrån RNC.

Naturvårdsverket har, för att harmonisera med det tillstånd som meddelats för RNC:s verksamhet, justerat yrkande NVP2 till att i stället för att begränsa mottaget processavloppsvatten per dygn gälla mottaget processavloppsvatten per år. Då RNC enligt det tillstånd som meddelats från miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Västernorrland har tillåtelse att årligen ge upphov till maximalt 1 260 000 m³ avloppsvatten anser Naturvårdsverket det vara rimligt att Bolagets begränsning under provotiden gäller mottagandet av den mängden.

Tid för provotidsredovisning och uppdelning av provotider

Bolaget har föreslagit att provotiden kopplas både till idrifttagande av den ändrade massalinen och mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning så att den verksamhet som tas i drift först blir styrande för provotidens längd. Naturvårdsverket ser positivt på Bolagets förslag. Naturvårdsverket kan acceptera att utredningar avseende mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning och utredningar avseende utsläpp till recipient slås samman till en provotidsföreskrift. Som framgår ovan anser Naturvårdsverket dock att den del som avser hur processavloppsvatten från återvinning av textilfiber kan renas så effektivt som möjligt i syfte att minimera utsläppen till vatten bör preciseras på det sätt som framgår av Naturvårdsverkets yrkande NVU1. Vidare tar Naturvårdsverket inte ställning till utformningen av de delar som gäller utsläpp av Bolagets processavloppsvatten till recipient. Anledningen till detta är att Naturvårdsverket under hela processen har begränsat yttranden vad gäller utsläpp till vatten till att avse mottagning, behandling och utsläpp av processavloppsvatten från återvinning av textilfiber. Naturvårdsverket kan också acceptera Bolagets förslag vad gäller tid för provotidsredovisning eftersom förslaget kopplar an till start av mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning. Detta innebär att Naturvårdsverket justerar yrkande NVU1 i enlighet med vad som anges ovan under "Inställning och yrkanden".

Länsstyrelsen

Länsstyrelsens har lämnat yttranden vid fyra tillfällen. När det gäller yrkanden vidhåller länsstyrelsen i huvudsak yrkanden i samtliga yttranden med de justeringar som länsstyrelsen efterhand hänvisar till. Viss justering av yrkanden lämnades även vid huvudförhandling. Länsstyrelsen framför att de viktiga diskussionspunkterna är utsläpp till luft och vatten samt frågan om villkor avseende risk och säkerhet. Sammantaget har Bolaget presenterat betydande förbättringar historiskt när det gäller utsläpp av föroreningar till luft och vatten. Länsstyrelsen anser dock att det är nuläget som ska bedömas och den teknik som möjliggör förbättringar. Det är viktigt att tillräckliga och nutidsanpassade villkor föreskrivs för verksamheten, till skydd för människors hälsa och miljön med långsiktig klimatpåverkan i beaktande.

Nedan redogörs för länsstyrelsens yrkanden sammanfattningsvis, som det får förstås, enligt följande.

Utsläpp till vatten

Länsstyrelsen anser att utredningsvillkor U1 ska delas upp och justeras enligt följande:

U1a. Bolaget ska innan steg 1 av den ändrade produktionen av mekanisk massa (CTMP) tas i drift tillse att avloppsvatten från den ändrade massalinjen kan behandlas i en mikroflotationsanläggning eller annat likvärdigt reningssteg. Därefter ska Bolaget utreda behovet av att uppgradera det biologiska försteget i den biologiska reningsanläggningen samt att vidta ytterligare åtgärder för att öka COD-reduktionen i den luftade dammen, eftersedimenteringen och därtill kopplad slamhantering.

Utredningen ska också omfatta:

- vilka halter och mängder Bolagets processavloppsvatten innehåller av bland annat TOC, COD, suspenderade ämnen, kväve, fosfor, metaller, klorföreningar samt andra relevanta parametrar, både före och efter rening och hur recipienten påverkas av utsläppet.
- vad som händer med ämnen som följer med slam till förbränning och i vilka mängder.
- hur utsläpp av uppvärmt kylvatten påverkar recipienten.

Utredningen ska resultera i följande:

- en kemiskbiologisk karaktärisering av utgående avloppsvatten.
- en fiskeribiologisk undersökning.
- en konsekvensbedömning av utsläppen vid tillståndsgiven produktion.

Utredningen och dess omfattning ska utformas i samråd med tillsynsmyndigheten. Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska ges in till

mark- och miljödomstolen senast tre år från det att den ändrade massalinjen har tagits i drift.

U1b. Utredningen ska omfatta:

- hur processavloppsvatten från återvinning av textilfiber kan renas så effektivt som möjligt i syfte att minimera utsläppen till vatten.
- vilka halter och mängder RNC:s processavloppsvattnet innehåller av bland annat TOC, COD, suspenderade ämnen, kväve, fosfor, metaller, klorföreningar samt andra relevanta parametrar, både före och efter rening. Och hur recipienten påverkas av utsläppet.
- vad som händer med ämnen, som har sitt ursprung i RNC:s verksamhet, som följer med slam till förbränning och i vilka mängder.
- hur påverkas recipienten av tillskottet med kylvatten från RNC:s verksamhet i utsläppet av uppvärmt vatten från reningsanläggningen.

Utredningen ska resultera i följande:

- en kemiskbiologisk karaktärisering av utgående avloppsvatten.
- en fiskeribiologisk undersökning.
- en konsekvensbedömning av utsläppen från reningsanläggningen.

Utredningen och dess omfattning ska utformas i samråd med tillsynsmyndigheten. Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år från det att mottagande av processavloppsvatten från textilåtervinning har påbörjats.

Angående utredningsvillkor för utsläpp till vatten

Så som Bolaget föreslår i utredningsvillkor U1 för utsläpp till vatten finns risken att utredningarna inte beaktar alla utsläpp från reningsanläggningen. Enligt Bolagets förslag ska utredningarna lämnas in en viss tid efter att antingen deras verksamhet är i drift eller från det att mottagandet av processavloppsvatten från textilåtervinning har påbörjats. I och med det skulle en verksamhet kunna påbörjas medan det dröjer för den andra, men så fort en verksamhet driftsätts börjar tidsfristen för

utredningsvillkoret. Skulle då till exempel två år passera till dess den andra verksamheten sätts i drift så kommer inte utredningarna spegla påverkan av utsläppet för den andra verksamheten, särskilt vad gäller den fiskeribiologiska undersökningen. Den kemiskbiologiska karaktäriseringen kan göras så fort driften är stabil, men för en fiskeribiologisk undersökning krävs att recipienten tagit emot avloppsvatten under en sådan tid att fiskarna hunnit erfara utsläppet vid tillväxt och könsmognad.

Länsstyrelsen har i sina yttranden pekat på två punkter som gäller kylvatten och frågan om förbränning av slam och att dessa frågor bör utredas inom ramen för U1a och U1b.

När det gäller kylvatten saknar länsstyrelsen uppgifter på temperatur i utgående vatten, uppgifter på eventuella uppvärmningseffekter i recipienten och bedömda biologiska konsekvenser såväl för nuvarande som ansökt verksamhet.

Länsstyrelsen anser därför att det finns behov av uppföljning av temperaturer i utgående vatten och eventuell uppvärmningseffekt i recipienten och att detta bör utredas. Därefter får avgöras behovet av åtgärder och försiktighetsmått samt fortsatt kontroll.

Med den justering av villkorsförslaget som Bolaget redovisade under huvudförhandlingen godtog länsstyrelsen Bolagets förslag.

Risker

- Bolaget ska hålla eller bekosta en egen räddningsorganisation utifrån riskerna med verksamheten och de kemikalier som lagras i verksamheten.

Utsläpp till luft

- Utsläpp av stoft i utgående rökgaser får inte överstiga 20 mg/m³ normal torr gas vid 13 % CO₂ som månads- och årsmedelvärde.

- Utsläpp av kväveoxider i utgående rökgaser får inte överstiga 75 mg/MJ som månads- och årsmedelvärde.

Villkor för utsläpp gällande svavel ska i första hand formuleras som:

- Utsläpp av svavel i utgående rökgaser får inte överstiga 50 ton/år.

Och i andra hand formuleras som:

- Utsläpp av svavel i utgående rökgaser får inte överstiga 60 ton/år.

Buller

Länsstyrelsen accepterar att buller utreds under en prøvotid. Vidare godtar länsstyrelsen Bolagets förslag till provisoriskt villkor under prøvotiden.

Länsstyrelsen yrkar dock, av de skäl som följer nedan, att det utredningsvillkor som ska föreskrivas får följande lydelse:

Bolaget ska utreda vilka bullerdämpande åtgärder som krävs för att verksamheten inte ska ge upphov till en högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än:

- dels nivån 47 dB(A) dels nivån 45 dB(A) nattetid (kl. 22-06)
- nivån 50 dB(A) på kvällstid (18-22) samt lör-, sön- och helgdag (06-18).

Resultatet av utredningen jämte kostnader för olika åtgärder samt förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år från det att den ändrade massalinjen har tagits i drift.

Energi

- Anläggningen ska drivas och nya anläggningsdelar utformas med hög energieffektivitet. Bolaget ska fortlöpande och i skäligen utsträckning vidta åtgärder för att ytterligare förbättra energieffektivitet och hushållning med energi.

Bolaget ska senast fyra år efter att en ny CTMP-linje tagits i drift, dock senast fem år efter att tillståndet tagits i anspråk, ge in en energihushållningsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska redovisas Bolagets arbete med energieffektivisering och bränsleval. Av planen ska framgå utredda åtgärders effekter och kostnader samt vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra, vilka åtgärder Bolaget avser att vidta och motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte är rimliga. Planen ska därefter revideras fortlöpande och ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år, eller med annat intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Delegation

Länsstyrelsen yrkar på följande bemyndigande.

Mark- och miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor gällande:

- a) Hantering av dagvatten.
- b) Hantering av avfall inom anläggningen.
- c) Åtgärder för att begränsa användningen samt hantering och utsläpp av komplexbildare
- d) Kontroll av verksamheten.
- e) Genomförande av energihushållningsåtgärder, framtagna inom ramen för energihushållningsplan enligt villkor [8], samt tidsramar för genomförandet.
- f) Invallning, diken eller andra åtgärder för att förhindra utlakning av kemiska ämnen till recipienten.

Övrigt

Länsstyrelsen godtar Bolagets förslag till provisoriskt villkor P3, föreslagen formulering av allmänt villkor samt förslag till slutligt villkor 2, 7 och 9.

Utveckling av talan, Utsläpp till vatten

Länsstyrelsen bedömer att situationen i recipienten som allvarlig vilket föranleder högt ställda krav på miljöförbättrande åtgärder, väl anpassade utsläppsvillkor och fortsatt uppföljning av biota.

Länsstyrelsen menar att utsläpp som påverkar kvalitetsfaktorer för ekologisk- och fysikalisk/kemisk status behöver minska för att inte förhindra möjligheten att nå gällande miljökvalitetsnorm.

Trafikverket

Enlig utförd transportutredning så kan den planerade utbyggnaden medföra att antalet transportrörelser till och från E4 via trafikplats Birsta norra ökar med ca 8000. Befintliga fordonsrörelser är idag ca 30000.

Trafikverket vill påtala att denna del av väg 622 (Ljustavägen) påverkar bostadsområdet Ljustadalen med bl. a buller. Intentionerna från både Trafikverket och Sundsvalls kommun är därför att minska andelen tung trafik på denna väg. Trafikverket har tagit fram en vägplan för väg 622 - sträckan mellan Östra Birsta och Johannedalsvägen - för bl.a. en avsmalning av vägen samt anläggande av en gång- och cykelväg. Planerad byggnation för detta beräknas ske 2023/2024. I dagsläget är denna sträcka klassad som BK4, men inriktningen är att Johannedalsvägen (via E4) framledes ska bli godsstråket in mot den allmänna hamnen. Detta är viktigt att SCA Ortviken i detta skede är medvetet om detta.

Miljönämnden Sundsvalls kommun

Miljönämnden ser positivt på att Bolagets ansökan nu även omfattar RNC:s etablering och det samutnyttjande av vissa resurser som detta medför.

Nedan följer miljönämndens synpunkter på några av Bolagets villkorsförslag. Nämnden har i övrigt inga invändningar mot, eller synpunkter på, ansökan eller miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor 3, utsläpp av kväveoxider från biobränslepannorna.

I nuvarande tillstånd anges utsläppet till maximalt 75 mg/MJ för eldning av biobränsle och 130 mg/MJ för eldningsolja. I detta villkorsförslag finns ingen nivå angiven för eldningsolja. Bolaget uppger att oljeeldning kommer att utgöra ungefär

2 % av totalen. Miljönämnden ser ingen anledning att höja maxgränsen för utsläpp av kväveoxider från biobränsle. Alternativt kan tillägg för eldningsolja komplettera villkoret.

Utsläpp till vatten

Bolaget har bilagt Rambölls utredning "Biologisk och kemisk karakterisering av avloppsvatten Renewcell". Miljönämnden vill påtala att denna undersökning är utförd utifrån de förhållanden som rådde då papperstillverkningen pågick på Ortviken. Det vill säga helt andra förhållanden än de som kommer att råda när produktionen nu förändras.

Bolaget yrkar emellertid i denna ansökan om en provotid på tre år för att få tid att undersöka möjliga reningsmetoder och möjligheter till reduktion av utsläpp. Miljönämndens förhoppning är därmed att frågorna kommer att bli tillräckligt utredda under provotiden då faktiska förhållanden råder.

Miljönämnden anser också att det är väsentligt att Bolaget åläggs att arbeta för att ytterligare minska utsläppen i recipienten. Miljönämnden kan vid en jämförelse konstatera att differensen är stor mellan föreslagna provisoriska villkor och beräknade utsläpp för flera av parametrarna. Miljönämnden anser, speciellt med tanke på att utsläppsvärdena gäller som riktvärden, att särskilt steg 2 borde kunna åläggas strängare utsläppskrav. Detta då produktionen till viss del redan trimmats in under steg 1.

Buller

Bolaget lämnar förslag till provisorisk föreskrift för buller, som ska gälla i tre år. Förslaget innebär ingen skillnad nattetid annat än att det gäller fram till klockan sex istället för klockan sju vilket blir en försämring jämfört med idag. Övrig tid anser sig Bolaget klara 55 dB(A) när man tidigare låg på 60 dB(A) dagtid. Det senare kan inte miljönämnden se annat än positivt på.

Miljönämnden förordar att det ska finnas ett villkor som anger maximala ljudnivån nattetid 22-06, förslagsvis på 55 dB(A) enligt ovan. Vidare anser nämnden att Bolaget måste sträva efter att nå ned till de bullernivåer som Naturvårdsverket förordar. Framför allt är det angeläget att minska buller nattetid. Bolaget uppger också att de är villiga att undersöka möjligheten att minska ner till 47 dB(A) nattetid under prøvotiden.

Medelpads Räddningstjänstförbund

Medelpads Räddningstjänstförbund har följande synpunkter.

I och med den förändrade produktionen sker även en förändring i riskbild för verksamheten. Medelpads Räddningstjänstförbund ser positivt på att riskerna vid verksamheten kommer att minska, bland annat genom minskad gasolhantering. Räddningstjänsten kan även acceptera lydelsen i slutligt villkor nr. 6 som omfattar organisationens egen beredskap. Beredskapen bör kunna anpassas till riskbilden i samråd med länsstyrelsen och Medelpads Räddningstjänstförbund som står för den kommunala förmågan.

Övriga upplysningar

Ortvikens pappersbruk omfattas av skyldigheterna vid farlig verksamhet enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor 2 kap. 4 §. Det här innebär bland annat att verksamhetsutövaren är skyldig att analysera riskerna för olyckor som kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljön.

Analysen ska hållas aktuell och uppdateras, minst vart femte år eller tidigare om förändringar sker inom verksamheten. Den förändring som nu sker är anledning till att uppdatera riskanalysen. Det är även riskanalysen som ska ligga till grund för bedömningen av vilken beredskap för effektiva räddningsinsatser som behöver upprätthållas vid anläggningen för att komplettera den kommunala insatsberedskapen.

Medelpads Räddningstjänstförbund avser att begära in en uppdaterad riskanalys enligt LSO 2 kap. 4 § som underlag för bedömningen av verksamhetsutövarens egen beredskap.

BOLAGETS BEMÖTANDE AV INKOMNA YTTRANDEN

Tillåtlighet

Naturvårdsverket har ingen erinran mot att tillstånd ges till sökt verksamhet.

Länsstyrelsen har inte ifrågasatt den ansökta verksamhetens tillåtlighet.

Villkorsfrågor, utsläpp till vatten

Utredningskrav U1

Bolaget har justerat sitt förslag till provotidsredovisning för att tillmötesgå länsstyrelsens och Naturvårdsverkets synpunkter och förslag. Vid huvudförhandling framförde Bolaget följande. Bolaget bedömer att meningsskiljaktigheterna i denna del är begränsade. Frågan om uppdelning i två separata utredningar enligt länsstyrelsens förslag kvarstår dock. Utgångspunkten i det justerade förslaget är att det ska genomföras ett provotidsförfarande. Steg ett i utredningen är att Bolaget ska tillse att avloppsvatten från den ändrade massalinjen kan behandlas i en mikroflotationsanläggning eller annat likvärdigt reningssteg. Det innebär alltså ett åtgärdskrav. Som följer av U1 ska Bolaget utreda behovet av att uppgradera det biologiska försteget i den biologiska reningsanläggningen samt att vidta ytterligare åtgärder för att öka COD-reduktionen i den luftade dammen, eftersedimenteringen och därtill kopplad slamhantering. Detta avser alltså konsekvenserna av CTMP-linjen. När yrkandet angående mottagande av avloppsvatten från RNC presenterades lades stycke två till förslaget till U1, att utredningen även ska omfatta frågan om hur processavloppsvatten från återvinning av textilfiber kan renas så effektivt som möjligt i syfte att minimera ”alla” utsläpp till vatten. När driften i den ändrade massalinjen är stabil ska Bolaget utföra en förnyad kemisk-biologisk karaktärisering av utgående avloppsvatten och en fiskeribiologisk undersökning. Frågan om när resultatet av utredningarna ska ges in har diskuterats under skrivtävlingen. Läget är nu att både anläggningsarbeten för RNC:s anläggning och de förändringar som är aktuella vid Bolagets verksamhet pågår. RNC planerar att ta sin

verksamhet i drift sommaren 2022. Bolaget planerar att ta sin förändrade verksamhet i drift andra halvåret 2022. Det är därmed inte rimligt att dela upp utredningen i två delar med två redovisningstidpunkter. För att tillmötesgå myndigheternas önskemål i den delen föreslår Bolaget, för det fall något, mot förmodan, skulle hända med antingen RNC:s eller Bolagets verksamhet så att driften inte kommer igång, att redovisning ska ges in till mark- och miljödomstolen vid den av följande tidpunkter som inträffar först.

- Tre år från det att den ändrade massalinjen har tagits i drift.
- Fyra år från det att mottagandet av processavloppsvatten från textilåtervinningen har påbörjats.

Såsom Bolaget uppfattar Naturvårdsverket har det valt att uttrycka sitt förslag på utredning på ett annorlunda sätt än Bolaget vilket gör det svårt att bedöma skillnaderna i förslagen. För att utredningsarbetet ska fungera måste detta göras i samarbete mellan Bolaget och RNC. RNC har ett utförligt krav att utreda frågor om sitt avloppsvatten. Det gäller uppströmsåtgärder, vad RNC kan göra för att rena sitt avloppsvatten innan det skickas till Bolagets reningsanläggning. När det gäller exempelvis karaktärisering av avloppsvatten kommer detta att genomföras på RNC:s avloppsvatten inom ramen för den utredning som RNC ska göra. Dessutom kommer Bolaget att genomföra karaktärisering av utgående avloppsvatten från reningsanläggningen. Naturvårdsverket har i sitt yttrande bedömt att tillståndsgiven produktion är lika med Bolagets produktion, inte mottagandet av avloppsvatten från RNC. För att tydliggöra att Bolagets ansökan och förslag till prøvotidsutredning även omfattar mottagandet av avloppsvatten från RNC, föreslår Bolaget att ordet ”produktion” byts ut mot ”verksamhet” i utredningsföreskriftens fjärde stycke. Det tydliggör att föreskriften även omfattar mottagandet av RNC:s avloppsvatten.

De två aktuella utredningskraven som omfattar dels RNC:s verksamhet dels Bolagets mottagande av avloppsvatten från RNC är heltäckande i sig och kommer att generera den information som behövs vid redovisningstillfället.

Bolaget är berett att tillmötesgå länsstyrelsens synpunkt avseende U1 när det gäller frågan om att precisera och ange vilka ämnen som ska omfattas av andra stycket i utredningen. Bolaget är också berett att lägga till att en redogörelse för genomförda samråd under provotiden ska lämnas in i samband med redovisning av provotidsredovisningen.

När det gäller länsstyrelsens förslag att inkludera kylvattenutredning och utredning avseende innehållet av metaller och oönskade ämnen i slam från reningsverket – på grund av RNC:s verksamhet, samt effekterna vid efterföljande förbränning av slam anser Bolaget att detta inte behöver utredas inom ramen för U1. Det är uppenbart att kylvattnet inte kommer att ge någon märkbar temperaturhöjning i recipienten samt att mängderna föroreningar i reningsverksslam inte kommer att påverkas mer än obetydligt.

Klorat

Frågan om utsläpp av klorat har diskuterats under skriftväxling och vid huvudförhandling. Bolaget har i ett yttrande kompletterat med uppgifter om Klordioxidanläggning och utsläpp av klorat enligt nedan.

Den klordioxidanläggning som kommer att användas i RNC:s verksamhet är förhållandevis liten och kommer inte nyttjas kontinuerligt eftersom inte alla textilier behöver klordioxidblekas. Textilfibrer kräver inte heller en lika hög blekningsinsats som blekning av massafiber. RNC har uppskattat den totala mängden klorat som bildas vid blekning till maximalt ca 200 ton per år. Den beräknade mängden utgår ifrån att 100 procent av textilierna behöver blekas. Blekningsbehovet bedöms dock i realiteten vara mindre (i anläggningen i Kristinehamn sker för närvarande ingen blekning), varför den uppskattade kloratmängden är mycket konservativt beräknad enligt RNC. Den bildade kloratmängden är trots detta liten i förhållande till konventionell sulfatmassablekning.

Utsläpp av klorat kan medföra en negativ miljöpåverkan främst i salt vatten. Ortvikens recipient är belägen i Bottenhavet vid en position där två stora

sötvattensälvar möts. Salthalten i recipienten är således relativt låg. Det kan tilläggas att naturlig blåstång saknas i aktuell recipient. Kloratutsläpp bedöms således inte medföra lika stor påverkan i den nu aktuella recipienten som den kan göra i andra recipienter. Inte desto mindre finns det goda möjligheter att reducera klorat i SCA Ortvikens biorening.

För att uppnå en god kloratreduktion behövs tillräcklig uppehållstid (några timmar), god tillgång på organiskt material och låga syrehalter (anoxisk miljö). Dessa förhållanden finns redan eller går att erhålla i SCA Ortvikens befintliga biorening, vilken består av flera olika biologiska reningssteg som kan användas även för kloratreduktion.

- Den luftade dammen, med mellan fem och nio dygns uppehållstid, innehåller (på grund av sin storlek — 190 000 m³) redan idag områden med reducerande förhållanden som minskar kloratutsläpp.
- Den luftade dammens inledande luftningszon går vidare att trimma på så sätt att turbinluftarna i den inledande luftningszonen kan regleras för att upprätta en lägre syrehalt, ett s.k. kloratreduktionssteg.
- I biofilmförsteget finns bärare av plast med fastsittande mikroorganismkultur som fungerar både anoxiskt och aerobt. Genom att styra luftarutrustningen till omrörning med minimal syretillförsel kan syrehalten också sänkas för att förbättra kloratreduktionen. Biofilmförstegets storlek — 5 000 m³ — gör att uppehållstiden är god och mer än tillräcklig för att erhålla kloratreduktion.

Åtgärder kommer att vidtas i samband med uppstarten och fortsatt under prövotiden. Klorat kommer därvid att mätas i både ingående och utgående avloppsvatten.

Av naturliga skäl saknas erfarenheter av behandling av avloppsvatten från den nya och unika textilåtervinning som nu planeras. Däremot finns omfattande erfarenhet av kloratreduktion inom skogsindustrin. Det finns flera skogsindustriella anläggningar som både har CTMP-tillverkning och klordioxidblekning (av sulfatmassa), t.ex. systerbruket SCA Östrand och Skoghalls bruk. I den sistnämnda verksamheten finns en luftad damm som liknar den vid SCA Ortviken och den nyttjas för kloratreduktion på ett sätt som liknar Bolagets planer för den luftade dammen vid SCA Ortviken.

Ramböll Sverige AB har avseende biologisk och kemisk karakterisering av avloppsvatten från textilåtervinningen bedömt att i storleksordningen 95 procent av avloppsvattnets kloratinnehåll och 50 procent av dess innehåll av AOX kan reduceras i den biologiska reningsanläggningen vid SCA Ortviken vid stabil drift. De totala kloratutsläppen vid full produktion i steg 1 (återvinning av 70 000 ton textilråvara per år) bedöms under sådana omständigheter uppgå till högst 10 ton per år. Drifterfarenheter från massaindustrin visar dock att reduktionsgraden för klorat varierar över tid, huvudsakligen beroende på förändringar av vattnets innehåll. Detta innebär att en något lägre reduktionsgrad, i storleksordningen 90 procent, är att förvänta som långtidsmedelvärde, vilket för RNC skulle innebära en pendlade maximal mängd på mellan 10 och 20 ton per år, vilket kan jämföras med det relativt nyligen tillståndsprövade kloratutsläppet från SCA Östrand om 490 ton per år.

Om utförda mätningar skulle indikera att kloratreduktionen är lägre än vad som har angetts ovan, är det vidare möjligt att nyttja en av biofilmförstegets bassängdelar för att med hjälp av luftningsreglering åstadkomma ytterligare en s.k. anoxisk zon. En sådan åtgärd kommer dock endast att vidtas om behov föreligger eftersom den skulle ta upp en del av det utrymme som behövs för luftning och COD-reduktion för CTMP-verksamheten.

Sammanfattningsvis bedömer Bolaget att en erforderlig reduktion av klorat ned till 10-20 ton per år kan åstadkommas inom SCA Ortvikens reningsanläggning med dess nuvarande utformning. Det kan erinras om att utsläpp till vatten även kommer

att följas upp inom ramen för en vittomfattande provotidsutredning där bl.a. frågan om reduktion av klorat kommer att ingå.

P1 och Naturvårdsverkets förslag NVP1

Frågan om provotidsföreskriften har inte varit föremål för någon diskussion förutom att länsstyrelsen funderat över vad som är steg ett respektive steg två. Steg två är, enligt Bolagets bedömning när ytterligare en CTMP-linje tas i drift. I princip innebär också en fördubbling av RNC:s verksamhet vilket innebär att mängden klorat i behandlat processavloppsvatten satts till 30 ton per år i steg 2. Det kan hända att steg två inträffar innan RNC fördubblar sin produktion. Det innebär att 30 ton klorat per år skulle behöva delas upp i två värden där 20 ton per år gäller för situationen där RNC befinner sig på den nu tillståndsgivna nivån och 30 ton per år gäller för situationen när RNC fördubblar sin produktion.

Naturvårdsverket har justerat sitt förslag till provisorisk föreskrift avseende utsläpp av klorat till ett årsmedelvärde maximalt 0,016 kg per m³ mottaget processavloppsvatten från återvinning av textil. Den regleringen fungerar inte enligt Bolagets bedömning. Om RNC lyckas väl med att spara vatten och minska vattenförbrukningen i sin verksamhet kan detta få till följd att halten klorat i avloppsvattnet ökar på grund av vattenbesparande åtgärder vilket därmed kan innebära att vattnet av den anledningen inte kan tas emot i Bolagets reningsanläggning. Naturvårdsverkets beräkning grundar sig på steg två, dvs. 30 ton per år och de mängder som då genereras. Under steg ett kommer andra förhållanden att gälla. Dessutom innebär förslaget snarare ett krav som kommer att gälla för RNC.

Naturvårdsverkets förslag NVP2

Naturvårdsverket har i sitt yttrande i NVP2 föreslagit att Bolaget får ta emot processavloppsvatten från textilåtervinning om maximalt 1 260 000 m³ per år. Villkoret finns i RNC:s tillstånd och Bolaget anser att det inte behövs i det nu aktuella tillståndet. Bolaget har ett behov att styra delflöden i anläggningen för att

reningen ska fungera optimalt. För att optimera uppehållstiden i reningsanläggningen kan det finnas behov att tillföra vatten, exempelvis kylvatten, alternativt begränsa vissa delflöden för att reningen ska fungera optimalt.

Bolaget vidhåller sitt förslag till prøvotidsföreskrift såsom det uttrycks i tidigare yttranden. Bolaget kan, om det bedöms nödvändigt, dela upp värdet för klorat – steg 2 – i två delar, där 30 ton/år gäller för steg två och 20 ton/år gäller för steg ett. 30-tonsnivån förutsätter att RNC:s produktion steg två har aktualiserats.

Bolaget tydliggör att spol- och kylvatten och dagvattenflöden från klordioxidanläggningen kommer att ledas till det fiberförande avloppet av säkerhetsskäl så att inte orenat klorinnehållande vatten hamnar i dagvattenavloppet. Bolaget bedömer att ca 26 000 m³ kylvatten och ca 50 m³ dagvatten kommer att ledas till avloppet, vilket är en liten del i det totala flödet som bedöms uppgå till 1,26 Mm³ per år.

När det gäller länsstyrelsens fråga om förbränning av slam och vad som händer med de ämnen som tillkommer genom RNC:s verksamhet samt kylvatten invänder Bolaget och menar att det är fråga om så små mängder metaller och oönskade ämnen att dessa inte bedöms ha någon betydelse vid efterföljande förbränning.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft från biobränslepannorna

Energiförsörjningssystemet (pannor och reningssystem) kommer inte att påverkas av att produktion av tryckpapper bortfaller till förmån för mekanisk avsalumassa. Eftersom utsläppen av stoft, kväveoxider, svavel och koldioxid till luft huvudsakligen påverkas av verksamhetens (och RNC:s) ångbehov och av leveranserna av primärvärme till Sundsvall Energi AB och ångbehovet vid ansökt produktion i såväl steg 1 som steg 2 är lägre än eller i nivå med de bedömningar som låg till grund för den ursprungliga ansökan, kommer de totala utsläppen från ångproduktionen att bli lägre eller i nivå med vad som redovisades i den ursprungliga ansökan. De totala

kväveoxid- och koldioxidutsläppen minskar också till följd av att gasolförbränningen i pappersbruket upphör. Denna minskning har dock ingen koppling till Bolagets bibränslepannor och saknar således betydelse för utsläppen av kväveoxider från bibränslepannorna.

Kväveoxider

Som tidigare har anförts innebär Bolagets villkorsförslag avseende utsläpp till luft av kväveoxider från bibränslepannorna med ett begränsningsvärde på nivån 80 mg/MJ oavsett vilket bränsle som används en betydande skärpning vid oljeeldning och en reglering som är likvärdig med dagens villkor för bibränsleeldning. Det sistnämnda eftersom ansökt förhållanden innebär att en större andel slam från avloppsvattenreningen kommer att behöva eldas i pannorna, vilket i sin tur medför en risk för ökade utsläpp av kväveoxider vid bibränsleeldningen. Bolagets prognos för steg 1 och steg 2 är ett kväveoxidutsläpp på nivåerna 70 respektive 71 mg/MJ bränsle som årsmedelvärde. Eftersom kväveoxidutsläppen brukar variera kraftigt över året, bl.a. på grund av att valet av bränsle och vilka pannor som drivs variera med årstiden, kommer ett månadsmedelvärde på nivån 75 mg/MJ att vara svårt att uppnå.

Det villkor som föreskrivs kommer att vara straffsanktionerat, vilket innebär att det måste finnas en marginal mellan begränsningsvärdet och de prognosticerade utsläppen som i viss mån måste ta höjd för onormal drift. Bolaget vidhåller således att ett gemensamt begränsningsvärde för olje- och bibränsleeldning på nivån 80 mg/MJ som årsmedelvärde är ändamålsenligt och rimligt.

Svavel

Utsläpp av svaveldioxid sker vid förbränning av fossila bränslen, vilket stämmer med vad Bolaget har redovisat. Även förbränning av slam från den biologiska reningsanläggningen kan bidra med utsläpp av svaveldioxid på grund av slammets svavelinnehåll. Det är det sistnämnda som är orsaken till att utsläppen förväntas öka vid högre produktion. En närmare analys av den framtida verksamheten ger dock

vid handen att den uppskattade nivån på svavelutsläppen - ca 70 ton per år - är något hög och kan revideras till ca 60 ton per år.

Länsstyrelsen jämför i sitt yttrande de bedömda framtida utsläppen med historiska utsläpp. Detta är inte en rättvisande jämförelse eftersom de historiska utsläppen har skett vid tillverkning av andra produkter och produktionsförhållanden än ansökta förhållanden, både i steg 1 och steg 2. Härutöver kommer den produktion som kommer att avslutas att ersättas med produktion av CTMP-massa, som bidrar till en högre specifik belastning (ton COD/ton massa) på den biologiska reningen, vilket medför en ökad slamproduktion.

Vid en jämförelse med andra verksamheter i branscher konstaterar Bolaget att det är ovanligt att det föreskrivs villkor beträffande utsläpp av svavel till luft från biobränslepannor. Bolaget känner inte till något sådant exempel. Förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar (FSF) brukar i regel betraktas som en tillräcklig reglering. Bolaget ser ingen anledning att göra en annan bedömning för SCA Ortviken. Det är tvärtom så att ett årligt utsläpp på nivån 70 ton innebär att gällande miljö kvalitetsnormerna innehålls med god marginal. Något skäl för det av länsstyrelsen föreslagna villkoret finns således inte.

Stoft

Bolaget kan acceptera ett stoftvillkor på nivån 35 mg/m³ vid sex procents syrgashalt som årsmedelvärde för förbränningsanläggningen vid SCA Ortviken. Ett straffsanktionerat begränsningsvärde som gäller oavsett drift- och mätförhållanden samt utan valideringsfaktor måste sättas med en större marginal i förhållande till bedömda utsläpp än vad som följer av länsstyrelsens förslag. Skälen härför kan sammanfattas enligt följande.

- Enligt FSF gäller begränsningsvärdena inte vid start och stopp.
- Vid mer än tre timmars mätbortfall räknas hela dygnet bort, dvs. all mätdata beaktas inte enligt FSF.

- Enligt FSF gäller begränsningsvärdet med en valideringsfaktor, dvs det justeras med en mätosäkerhet om 30 procent.

Bolaget anser att ett begränsningsvärde i ett villkor bör gälla vid sex procents syrgashalt eftersom det annars skulle vara nödvändigt att följa upp utsläpp enligt villkoret på ett annat sätt än enligt FSF. Länsstyrelsens förslag motsvarar 23 mg/nm³ vid sex procents syrgashalt. Om man jämför detta med ett validerat värde enligt FSF motsvarar den av länsstyrelsen föreslagna nivån 16,2 mg/nm³ vid sex procents syrgashalt. Nivån 35 mg/m³ utan användning av valideringsfaktor motsvarar 24,5 mg/m³ med användning av valideringsfaktor. Detta är enligt Bolagets mening en rimlig nivå om man också beaktar att ett villkor i ett tillstånd enligt miljöbalken även gäller vid start och stopp samt med beaktande av samtliga mätvärden.

Slutligen ska framhållas att Bolaget inte kan acceptera ett villkor med samma begränsningsvärde som månads- respektive årsmedelvärde. Det är inte ett rimligt förslag. Ett begränsningsvärde som gäller som månadsmedelvärde måste ha en större marginal i förhållande till förväntade utsläpp än ett årsmedelvärde eftersom variationen är större mellan enskilda månader än mellan enskilda år. Det sistnämnda beror på belastningsvariationer och variationer i produktionsförhållanden. Det får för övrigt anses vara praxis för skogsindustriell verksamhet att stoftutsläppen regleras med årsmedelvärden, om de alls regleras.

Energi

Bolaget godtar i huvudsak länsstyrelsens tillägg och justeringar, vilket innebär att villkoret bör ges den lydelse som framgår under rubriken yrkande, förslag till villkor m.m. I övrigt och när det gäller delegation till tillsynsmyndigheten vidhåller Bolaget sin inställning och skälen för denna och hänvisar till tidigare yttranden där bl.a. följande framgår.

Frågan om energihushållningsvillkor har drivits av Naturvårdsverket i ett flertal mål om tillstånd enligt miljöbalken till industriella verksamheter och Bolaget är väl

medvetet om den praxis som har utvecklats under de senaste åren och har så långt möjligt anpassat sitt förslag till denna praxis, se exempelvis Mark- och miljööverdomstolens dom från den 18 mars 2021 i mål nr M 9771-19. Bolaget får dock påminna om att tillståndsprövningen enligt miljöbalken är individuell och att villkor ska föreskrivas endast utifrån behoven och förutsättningarna i det enskilda fallet. Bolaget gör gällande att remissmyndigheterna inte har anfört något bärande skäl för sina villkorsförslag vad avser verksamheten vid SCA Ortvikén.

Det finns vidare inget i Bolagets historiska arbete med energifrågor som talar för att det krävs någon form av myndighetsbeslut för att energieffektiviseringsåtgärder ska vidtas i Bolagets verksamhet i erforderlig utsträckning. Tvärtom anser sig Bolaget bedriva ett väl utvecklat och ändamålsenligt energieffektiviseringsarbete och har gjort så under lång tid. Eftersom de av remissmyndigheterna föreslagna villkoren riskerar att medföra betydande konkurrensnackdelar för Bolaget utan att medföra något mervärde för Bolagets välutvecklade energieffektiviseringsarbete vidhåller Bolaget i första hand villkorsförslag 9.

Om mark- och miljödomstolen skulle anse att en delegation är nödvändig föreslår Bolaget i andra hand att mark- och miljödomstolen, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, överlåter åt tillsynsmyndigheten att föreskriva närmare villkor avseende energihushållning enligt följande.

- Skäliga villkor om vilka åtgärder, framtagna inom ramen för energihushållningsplanen enligt villkor 9, som ska genomföras.

Kemikalier och restprodukter

Bolaget medger länsstyrelsens förslag att förtydliga villkor 6, andra meningen. Ordet ”Lagring” ersätts med ”Mellanlagring” .

DOMSKÄL

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen anser att miljökonsekvensbeskrivningen i ansökan

uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken. Domstolen bedömer att identifiering, beskrivning och bedömning av miljöeffekterna av den sökta verksamheten som Bolaget har gjort är tillräckliga. Miljökonsekvensbeskrivningen kan därför godkännas och miljöbedömningen slutföras.

Tillåtlighet

I det nu aktuella målet har mark- och miljödomstolen i deldom den 3 juli 2020, med stöd av 22 kap. 26 § miljöbalken, meddelat en s.k. byggnadsdom. I deldomen har mark- och miljödomstolen bl.a. avgjort frågan om tillåtlighet för den nu ansökta verksamheten. Domstolen har i den delen sammanfattningsvis bedömt att Bolaget uppfyller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken, att verksamheten inte medför betydande miljöpåverkan på skyddade områden samt att verksamheten inte äventyrar möjligheterna att innehålla/uppnå gällande miljö kvalitetsnormer för luftkvalitet respektive vatten. Verksamheten har också bedömts kunna uppfylla det som föreskrivs beträffande BAT-slutsatser för produktion av papper, massa och kartong. Sammanfattningsvis ansåg domstolen att Bolaget har visat att den ansökta verksamheten är tillåtlig i den mening som följer av 22 kap. 26 § andra stycket miljöbalken.

Under målets fortsatta handläggning har Bolaget beslutat att i väsentlig omfattning ändra inriktning av den aktuella industriverksamheten på sätt som även påverkar den nu aktuella ansökan om tillstånd enligt miljöbalken. Bl.a. har papperstillverkningen upphört. Bolaget har också upplåtit delar av industriområdet till en verksamhet som avser att återvinna textilfiber från textilavfall och avser att ta emot avloppsvatten från textilåtervinningsverksamheten för behandling i Bolagets anläggning för avloppsvattenrening. Bolaget har också planerat för att i ett framtida steg öka produktionen av CTMP-massa. De planerade förändringarna har medfört att Bolaget har justerat ansökan och yrkanden utifrån förutsättningarna för den förändrade verksamheten. Bolaget har kompletterat och uppdaterat teknisk beskrivning och den till ansökan kopplade miljökonsekvensbeskrivningen.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att de förändrade förutsättningarna påverkar utsläppen till luft och vatten. Bolaget har tekniskt beräknat att utsläppen till vatten, i och med den ändrade verksamheten, kommer att öka till en nivå som ligger över den nivå som beräknas för nollalternativet. Domstolen konstaterar att det nollalternativ Bolaget använt definieras som fullt kapacitetsutnyttjande av befintlig utrustning, vilket motsvarar en produktion av 830 000 ton papper och 570 000 ton TMP massa. Det kan ifrågasättas vilket nollalternativ som är lämpligt mot bakgrund av förändrade förutsättningar under målets handläggning. Domstolen anser att Bolagets presenterade nollalternativ kan tjäna som bedömningsgrund i det nu aktuella målet.

När det gäller tillskottet av miljökritiska ämnen från RNC:s process bedöms detta vara begränsat. Bolaget har visat att RNC:s avloppsvatten inte kommer att störa Bolagets vattenreningsreningsprocess och att det inte föreligger risk för toxicitet vid inblandning av RNC:s avloppsvatten. Sannolikheten för en mycket god nedbrytning av avloppsvattnets komponenter är hög. Den biologiska reningsanläggningen vid SCA Ortviken förväntas bryta ned för pappers- och massaindustrin processfrämmande ämnen på samma sätt som ett konventionellt kommunalt avloppsreningsverk. Eventuella kemikalier som binds i avloppsslammet kommer att förbrännas i SCA Ortvikens biobrännepannor.

I den uppdaterade miljökonsekvensbeskrivningen har Bolaget visat att de framtida utsläppen inte märkbart kommer att påverka miljöförhållandena i recipienten och att den ansökta produktionen inte kommer att försämra någon miljö kvalitetsfaktor eller äventyra möjligheterna att nå föreskrivna miljö kvalitetsnormer i aktuella vattenförekomster. Utsläppen till luft beräknas bli mindre vid ansökt produktion jämfört med nollalternativet. Miljö kvalitetsnormer för luftkvalitet kommer alltså att innehållas. Även gällande BAT-AELs kommer att innehållas vid den nu ansökta produktionen.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att den ansökan som domstolen nu har att behandla delvis avviker från den ursprungliga ansökan och den verksamhet som

tillåtlighetsprövades genom byggnadsdomen. Den nu aktuella ansökan omfattar en i huvudsak mindre omfattande verksamhet. Mark- och miljödomstolen finner med hänvisning till detta inget skäl att göra en annan bedömning av tillåtligheten än vad som framgår i deldom den 3 juli 2020 .

Verkställighetsförordnande

Ingen remissmyndighet har motsatt sig att domstolen meddelar ett verkställighetsförordnande. Domstolen anser, på de grunder Bolaget angivit, att Bolagets yrkande om verkställighet ska bifallas.

Villkorsfrågor

Utsläpp till vatten

Förväntade utsläpp av syretärande organiskt material (i form av COD) vid ansökt produktion bedöms vara marginellt i förhållande till övrig tillförsel av organiskt kol till recipienten. Verksamheten bedöms inte påverka syreförhållanden och förutsättningarna för bottenfauna negativt. Inte heller utsläppen av näringsämnen kväve och fosfor bedöms innebära någon betydande ökning av algproduktionen i vattenmassan. Trots detta finns det, enligt mark- och miljödomstolens bedömning, skäl att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa utsläppen. Det är positivt att Bolaget åtagit sig att göra detta genom att komplettera reningsanläggningen med ytterligare en mikroflotationsanläggning eller annat likvärdigt reningssteg, som sannolikt kommer att minska belastningen av COD från CTMP och även underlätta hanteringen av variationer som beror på att olika råvaror används kampanjvis. Det finns osäkerheter om vilka möjligheter och åtgärder som därutöver kan genomföras för att ytterligare förbättra reningsanläggningens prestanda. Mark- och miljödomstolen delar därför Bolagets och remissmyndigheternas inställning att frågan om utsläpp till vatten ska skjutas upp och utredas ytterligare innan slutliga villkor fastställs.

Hur utredningsföreskriften ska utformas har varit föremål för diskussioner under skriftväxling och under huvudförhandlingen. Mark- och miljödomstolen anser att föreskriften ska ges den lydelse som Bolaget, efter diskussion med länsstyrelsen,

presenterade vid huvudförhandlingen. Domstolen bedömer att det är betydelsefullt att samordning sker med den avloppsvattenutredning som beslutats för RNC och att det i föreskriften preciseras vilka ämnen som ska utredas. Länsstyrelsen har accepterat Bolagets justering men betonar behov av utredning av hur utsläpp av uppvärmt kylvatten påverkar recipienten samt vad som händer med olika ämnen (metaller, nonylfenoler, PFAS etc.) som kan förekomma i RNC:s avloppsvatten och som bedöms kunna följa med slam från reningsverket till förbränning.

Med hänvisning till Bolagets bedömning och de utredningar som gjorts vid RNC:s pilotanläggning i Kristinehamn konstaterar mark- och miljödomstolen följande. Textilrelaterade organiska ämnen i RNC:s avloppsvatten förväntas förekomma i begränsad omfattning. Vid förbränning i biobränslepannorna kommer dessa ämnen att brytas ner. Risk för dioxinbildning pga. förekomst av halogener i slammet bedöms därför som mycket liten. Metallinnehållet, som är begränsat i förhållande till massaproduktionens metalltillskott, avskiljs och ingår huvudsakligen i den aska som tillsammans med andra restprodukter nyttiggörs inom industriområdet. Hanteringen bedöms lämplig och kommer inte att utgöra någon risk från miljösynpunkt i samband med nyttiggörande av aska. Inom ramen för delegation, punkten b), finns möjlighet för tillsynsmyndigheten att föreskriva närmare villkor för hantering av slam och aska inom verksamheten.

När det gäller påverkan av kylvatten konstaterar mark- och miljödomstolen att mängden kylvatten kommer att minska i och med den ändrade verksamheten och att bidraget av uppvärmt kylvatten från RNC utgör en mindre del jämfört med massabrukets bidrag. Spridningsförhållandena i recipienten är goda genom den betydande vattenomsättning som gäller för området. Temperaturavklingningen för kylvatten vid Bolagets verksamhet är därmed gynnsam. Andra utredningar har visat att det saknas tecken på att de kylvattenflöden som genereras vid pappers- och massaproduktion leder till mätbara ekologiska effekter. Sammanfattningsvis bedöms området utanför Ortvikens pappersbruk med mätbara övertemperaturer vara begränsat och några ekologiska konsekvenser av kylvattentillförseln är inte att

förvänta. Sammanfattningsvis anser mark- och miljödomstolen att det inte behövs ytterligare utredningar avseende påverkan på grund av utsläpp av kylvatten.

Prövotidsföreskrift

Mark- och miljödomstolen föreskriver en provotidsföreskrift i enlighet med Bolagets justerade yrkande vid huvudförhandlingen. När det gäller utsläpp av klorat har Naturvårdsverket yrkat att provotidsföreskriften NVP1 ska utformas som ett specifikt villkor som innebär att utsläpp av klorat som årsmedelvärde får uppgå till maximalt 0,016 kg per m³ mottaget processavloppsvatten från återvinning av textil. Bolaget anser att förslaget är olämpligt eftersom villkoret motverkar möjligheten att vidta vattenbesparande åtgärder. Om RNC lyckas väl med att spara vatten och minska vattenförbrukningen i sin verksamhet kan detta få till följd att halten klorat i avloppsvattnet ökar. Det skulle då kunna innebära att vattnet av den anledningen inte kan tas emot i Bolagets reningsanläggning. Mark- och miljödomstolen delar Bolagets uppfattning i den delen och föreskriver ett provotidsvillkor enligt Bolagets justerade yrkande.

Naturvårdsverket har i sitt yttrande i NVP2 föreslagit att Bolaget får ta emot processavloppsvatten från textilåtervinning om maximalt 1 260 000 m³ per år. Mark- och miljödomstolen delar Bolagets uppfattning att föreskriften inte behövs eftersom villkoret finns i RNC:s tillstånd. Såsom Bolaget uppger finns behov att styra delflöden i anläggningen för att reningen ska fungera optimalt. För att optimera uppehållstiden i reningsanläggningen kan det finnas behov att tillföra vatten, exempelvis kylvatten, alternativt begränsa vissa delflöden för att reningen ska fungera optimalt.

Utsläpp till luft

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att beräknade utsläpp i liten grad kommer att påverka luftförhållandena i omgivningen. Miljökvalitetsnormerna innehålls med marginal. Bolaget har i samband med ansökt förändring aviserat att användning av fossila bränslen kommer att minska i och med att gasolförbränning upphör och att oljeanvändningen ska hållas på låg nivå. Bolaget har också framfört

att de aktuella förändringar som planeras inte omfattar någon ombyggnad av pannorna och att det inte finns behov eller bedöms vara rimligt att genomföra investeringar i energianläggningarna eftersom utsläppen redan idag ligger på en låg nivå. Bolaget pekar på att åtgärder ändå görs och har gjorts succesivt för att bl.a. minska oljeberoendet. Sedan 2013 har utsläppen minskat i betydande grad. Åtgärderna har förbättrat utsläppssituationen genom ökad biobränsleanvändning och minskad oljeanvändning. Under senaste året har panna 7 och 8 kopplats in till rökgaskondenseringen. Rökgaskondensering innebär att stoftutsläppen minskar.

Bolaget har föreslagit villkor som ska gälla utöver de bestämmelser som följer av förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar. Mark- och miljödomstolen delar Bolagets uppfattning att villkor, i tillämpliga delar när det gäller beräkning av utsläpp, ska föreskrivas på sätt som innebär att villkorsvärden motsvarar de värden som gäller vid normal torr gas och 6 % syrgashalt. Den ansökta förändringen av verksamheten kommer att innebära ökad andel slam till biobränslepannorna vilket kommer att innebära ökad andel kväve i bränslet. Användning av natriumbisulfit vid tillverkning av CTMP-massa kommer även att medföra ökade svavelhalter i det slam som senare ska förbrännas i biobränslepannorna.

Utsläpp av kväveoxider

I gällande tillstånd föreskrivs olika utsläppsvillkor för förbränning av olja och biobränslen. Bolaget och länsstyrelsen är nu överens om att ett villkor för utsläpp av kväveoxider ska gälla oavsett om det gäller eldning av olja eller biobränslen. Bolaget har yrkat att utsläppen får uppgå till högst 80 mg/MJ som årsmedelvärde. Mark- och miljödomstolen konstaterar att länsstyrelsen yrkar ett något lägre värde, 75 mg/MJ, än det Bolaget föreslår. Länsstyrelsen anser dock att detta ska gälla som månadsmedelvärde och årsmedelvärde. Bolaget har redovisat utsläppssituationen under senare år. Av redovisningen framgår att det förekommer relativt stora utsläppsvariationer beroende på tid på året och vilken panna som eldas. Vid fastställande av utsläppsvärde ska också hänsyn tas till att andelen slam med högre

halt kväve kommer att eldas i framtiden. Mark- och miljödomstolen anser att det därför är rimligt att föreskriva årsmedelvärde enligt Bolagets förslag.

Utsläpp av stoft

Mark- och miljödomstolen anser att ett villkor enligt Bolagets förslag ska föreskrivas. Det finns skäl att medge ett något högre värde än det som föreskrivs i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar. Länsstyrelsens förslag innebär en skärpning jämfört med förordningens bestämmelse. Tillståndsvillkoret är straffsanktionerat och gäller totalutsläpp. Det bör därför finnas en marginal till föreskrivet utsläppsvärde. Till skillnad från förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar gäller villkorsvärdet i tillstånd enligt miljöbalken vid start och stopp, utan validering av värdet samt vid dygn med mer än tre timmars mätbortfall.

Utsläpp av svavel

Utsläpp av svavel härrör i första hand från förbränning av eldningsolja. Flera åtgärder med ökad andel bibränslen har vidtagits under det senare årtiondet som minskat Bolagets oljeberoende. Bolaget uppger att eldningsolja endast används vid start och stopp av pannorna samt vid driftstörningar. Enligt Bolaget är målsättningen att andelen eldningsolja inte ska överskrida 3 % av det totala bränslebehovet. Svavel förekommer också i slam från bioreningen och härrör dels från järnsulfat som används som fällningskemikalie dels från produktionen av CTMP-massa i och med impregnering med natriumbisulfit. Eftersom slammängderna förväntas öka kommer också svavelmängden totalt att öka något i det bioslam som senare förbränns i pannorna.

Länsstyrelsen yrkar att utsläpp av svavel i utgående rökgaser från Bolagets verksamhet inte ska få överstiga 60 ton/år. Bolaget motsätter sig länsstyrelsens yrkande och hänvisar till att regleringen i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar är tillräcklig.

Med utgångspunkt från Bolagets beskrivning av den befintliga verksamheten och att pannorna inte berörs specifikt av planerade förändringar konstaterar mark- och miljödomstolen att svavelutsläppen i huvudsak påverkas av innehållet i bränslet. I den aktuella anläggningen går det alltså inte att begränsa utsläppen med process- tekniska åtgärder. Någon specifik reningsutrustning för svavelavskiljning, förutom stofrening som sannolikt medför viss avskiljning av partikelbundet svavel, finns inte. Svavelutsläppen är måttliga i ett regionalt perspektiv och beräknas uppgå till ca 6 % av länets samlade utsläpp. Spridningsberäkningar visar att miljökvalitets- normer för svaveldioxid underskrids med god marginal. Med hänvisning till ovanstående anser mark- och miljödomstolen, i likhet med Bolaget, att det inte behövs något särskilt villkor avseende utsläpp av svavel från biobränslepannorna.

Buller

Länsstyrelsen har föreslagit en utredningsföreskrift och en provisorisk föreskrift som Bolaget har accepterat. Mark- och miljödomstolen anser att det är rimligt att frågan om slutliga villkor utreds under en provotid och föreskriver utrednings- och provotidsvillkor i överensstämmelse med länsstyrelsens förslag. Mark- och miljödomstolen anser att föreskrifterna även tillgodoser Miljönämndens synpunkter.

Energi och energihushållning

Naturvårdsverket har i yttranden argumenterat för att ett energihushållningsvillkor ska föreskrivas som överensstämmer med villkor som i flera fall har fastställts för andra energiintensiva verksamheter. Naturvårdsverkets villkorsförslag innebär att Bolaget i skäligen utsträckning successivt ska vidta åtgärder för att effektivisera och hushålla med energi och minimera användningen av icke förnyelsebara bränslen. Bolaget ska också ta fram en energihushållningsplan som ska ges in till tillsyns- myndigheten och uppdateras regelbundet. Av Naturvårdsverkets villkorsförslag anges relativt detaljerat vad som ska ingå i planen och vilka åtgärder som ska vitas. I villkorsförslaget framgår att tillsynsmyndigheten ska bemyndigas att meddela villkor om vilka åtgärder, framtagna inom ramen för planen, som ska genomföras och inom vilken tid. Länsstyrelsen och Bolaget har föreslagit liknande villkor men

Bolaget har argumenterat emot att frågan om åtgärder ska delegeras till tillsynsmyndigheten.

Mark- och miljödomstolen anser att frågan om energihushållning är en viktig och angelägen fråga i sig. I det här fallet är det fråga om en större, energiintensiv processindustri med potential för hushållning och effektivisering. I enlighet med Mark- och miljööverdomstolens praxis är det lämpligt att reglera hushållning med energi i särskilda villkor. Detta även om verksamheter visar att de fortlöpande arbetar effektivt med att utvärdera energianvändningen och succesivt vidtar åtgärder som effektiviserar denna. Det är domstolens uppfattning att Bolaget i detta fall bedriver ett väl utvecklat och ändamålsenligt energieffektiviseringsarbete och har gjort så under lång tid. Bolaget har ett certifierat energiledningssystem och omfattas även av andra regelverk som medverkar till ett effektivt arbete med energihushållningsfrågor. Mark- och miljödomstolen anser att det är rimligt att föreskriva ett villkor med den omfattning som Bolaget och länsstyrelsen föreslår. Vad som lämpligen ska ingå i den energihushållningsplan som regelbundet ska revideras kan dock variera beroende på omständigheter som kan vara svåra att överblicka. Det är därför lämpligt att frågan om vad planen ska innehålla får avgöras i samråd med tillsynsmyndigheten.

När det gäller frågan om delegering till tillsynsmyndigheten att meddela villkor om åtgärder inom ramen för planen gör domstolen följande bedömning. Planen syftar till regelbundet utvärderings- och förbättringsarbete. Åtgärder ska genomföras löpande och inom ramen för den revidering av planen som ska göras vart fjärde år. Det kan givetvis vara svårt att avgöra om det finns åtgärder som kan och bör genomföras utöver de åtgärder som Bolaget själv prioriterar och genomför. Möjligheten till det bör dock finnas. Utgångspunkten är att det är Bolaget som bäst kan bedöma hur energieffektiviseringsarbetet kan bedrivas men att det inte är uteslutet att prioriteringar behöver göras även inom ramen för planen. Det kan då vara lämpligt att tillsynsmyndigheten ges möjlighet, som Naturvårdsverket och länsstyrelsen föreslår, att föreskriva villkor om åtgärder av mindre betydelse enligt vad som framgår av 22 kap. 25 § miljöbalken. Delegationen medger alltså inte

möjlighet för tillsynsmyndigheten att föreskriva åtgärder av större och mer avgörande betydelse för energihushållningen eller åtgärder som av kostnadsskäl är av större betydelse. Sådana åtgärder ska prövas av tillståndsmyndigheten.

Övriga villkorsfrågor

Remissmyndigheterna och Bolaget är i övrigt överens om övriga villkor, prövotidsföreskrifter och bemyndiganden. Mark- och miljödomstolen gör ingen annan bedömning i dessa delar och föreskriver villkor m.m. enligt domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD- 01)

Överklagande senast den 15 februari 2022.

Lars Nyberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars Nyberg, ordförande, och tekniska rådet Lars-Gunnar Sjölund samt de särskilda ledamöterna Stina Blombäck och Majlis Bergqvist.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.